

DE DHARMA

OORZAKELIJKHEID

I

DE VIER EDELE WAARHEDEN

1. De wereld is vol lijden. Geboorte is lijden, ouderdom is lijden, ziekte is lijden; sterven is lijden. Iemand ontmoeten die men haat, is lijden; gescheiden te zijn van wie men lief heeft is lijden; tevergeefs streven om zijn begeertes te voldoen, is lijden. Het komt hierop neer: een leven dat niet bevrijd is van verlangens en driften is voortdurend door leed en smart getekend. Dit wordt de Waarheid van het Lijden genoemd.

De directe oorzaak van het menselijke lijden ligt ongetwijfeld in de begeertes van het lichaam en in de begoochelingen eigen aan de wereldse verlangens. Wanneer men deze begeertes en illusies onderzoekt naar hun oorsprong, dan ziet men dat ze geworteld zijn in de heftige driften van de lichamelijke instincten. Zo stelt men vast dat begeerte die een sterke levenswil tot basis heeft, streeft naar hetgeen het als begeerlijk ziet, zelfs al is dit in sommige gevallen zelfs de dood. Dit wordt de Waarheid van het Ontstaan van het Lijden genoemd.

Indien men erin slaagt die begeerte, die aan de wortels van elke menselijke drift ligt, kan verwijderd worden, dan zullen de passies verdwijnen en komt er een einde aan alle menselijke lijden. Dit wordt de Waarheid van de Opheffing van het Lijden genoemd.

Om te komen tot een toestand waarin noch begeerte

noch lijden meer is, dient men een bepaalde weg te bewandelen. De verschillende stadia van die Edele Achtvoudige Pad zijn: — het Juiste Inzicht, de Juiste Gezindheid, het Juiste Woordgebruik, de Juiste Handelswijze, het Juiste Levensonderhoud, de Juiste Inspanning, de Juiste Achtzaamheid en de Juiste Geestesconcentratie. Dit wordt de Waarheid van het Edele Achtvoudige Pad dat naar de opheffing van het lijden voert, genoemd.

De mensen zouden deze Vier Edele Waarheden steeds goed voor ogen moeten houden, want de wereld is vol lijden; wie wil ontsnappen uit dit lijden, moet de boeien van de wereldse driften, enige oorzaak van het lijden, losmaken. De levenswijze die vrij is van wereldse driften en lijden, kan enkel gekend worden dank zij de Verlichting, en de Verlichting kan enkel verwezenlijkt worden doorheen de zelfdiscipline van het Edele Achtvoudige Pad.

2. Al wie naar Verlichting streeft, moet deze Vier Edele Waarheden goed verstaan. Verstaat men ze niet, dan blijft men onophoudelijk rondzwerven in het verdwazende netwerk van de illusies in het leven. Zij die de Vier Edele Waarheden doorgrond hebben, zij worden ‚de mensen die de ogen van de Verlichting verworven hebben’ genoemd.

Daarom moeten zij die het onderricht van de Boeddha willen volgen, hun geest concentreren deze Vier Edele Waarheden en hun begrijpen van hun diepe betekenis uitbouwen. Ten alien tijde is de ‚heilige’, zo hij waarlijk ‚heilig’ is, diegene die deze Waarheden doorgrond heeft en ze aan anderen onderricht.

Oorzakelijkheid

Wanneer iemand deze Vier Edele Waarheden helder verstaat, dan zal het Edele Achtvoudige Pad hem van de begeerte wegleiden; is hij van begeren bevrijd, dan leeft hij in vrede met de wereld: hij zal niet doden, niet stelen, geen overspel plegen, niet lasteren, niet misleiden, niet begoochelen, niet benijden, niet in woede ontsteken. Hij zal op geen enkel moment de vergankelijkheid van het bestaan vergeten en hij zal nooit onrechtvaardig zijn.

3. Het volgen van het Edele Pad is zoals het binnenkomen in een donkere kamer met een lamp in de hand: het duister wordt verdreven en de kamer wordt met licht gevuld.

Wie de betekenis van de Edele Waarheden doorgrond heeft en ook geleerd heeft het Edele Pad te volgen, die is in het bezit van het licht der wijsheid dat het duister van de onwetendheid verdrijft.

De Boeddha leidt de mensen gewoon door hen te wijzen op de Vier Edele Waarheden. Zij die deze Waarheden echt verstaan zullen de Verlichting verwezenlijken; op hun beurt zullen zij dan bij machte zijn anderen te leiden en te steunen in deze wilde dwaze wereld. Zij zullen het vertrouwen waard zijn. Wanneer de Vier Edele Waarheden duidelijk begrepen zijn, zijn ook alle bronnen van de wereldse passies opgedroogd.

Voortschrijdend vanuit deze Vier Edele Waarheden, zullen de volgelingen van de Boeddha alle andere waardevolle waarheden realiseren; ze zullen wijsheid en begrip verwerven en daardoor ook bekwaam worden de Dharma uit te dragen naar alle mensen in de wereld.

II

OORZAKELIJKHEID

1. Er zijn oorzaken voor al het menselijke lijden, en er is een manier waarop men dit lijden kan stopzetten, vermits alles in de wereld het resultaat is van een grote samenloop van oorzaken en omstandigheden; en alles verdwijnt weer met het verdwijnen van deze oorzaken en omstandigheden.

De regen valt, de wind waait, de planten krijgen bloemen, de bladeren rijpen en worden weer afgerukt. Al deze verschijnselen zijn onderling verbonden door een netwerk van oorzaken en omstandigheden; ze worden erdoor verwekt en verdwijnen dan ook weer zodra die oorzaken en omstandigheden veranderen.

Door de omstandigheden van vader en moeder wordt men geboren; het lichaam wordt door het opgenomen voedsel in stand gehouden; de geest wordt gevoed door onderricht en ervaring.

Daardoor komt het dat zowel lichaam als geest gebonden zijn aan omstandigheden en dan ook veranderen zodra die omstandigheden veranderen.

Zoals een net samengesteld is uit een grote reeks van knopen, zo is alles in deze wereld aaneenverbonden door een reeks van knopen. Wanneer iemand denkt dat de maas van zo'n net iets is dat op zichzelf, los van de andere mazen bestaat, dan vergist die iemand zich.

Een net is een net precies omdat het bestaat uit een reeks van aanelkaar verknoopte mazen; en elke maas heeft

Oorzakelijkheid

een eigen plaats en eigen rol ten opzichte van de andere mazen van het net.

2. Een boom kan bloesemen doordat een reeks van omstandigheden hem geleid hebben tot het vormen van bloesem; de bladeren van de boom worden door de wind weggewaaid door een andere reeks van omstandigheden. Bloesem verschijnt niet zo maar, zonder de gepaste voorwaarden en omstandigheden; noch valt eea blad zo maar, uit zichzelf, van de boom, buiten seizoen of tijd. Zo heeft alles zijn komen en zijn gaan; niets kan op zichzelf bestaan, onafhankelijk en zonder enige verandering.

Dat is de eeuwige en onveranderlijke regel van de wereld: alles wordt geschapen door een reeks oorzaken en omstandigheden, en alles verdwijnt volgens diezelfde regel. Alles verandert, niets blijft onveranderd.

III

HET ONTSTAAN IN AFHANKELIJKHEID

1. Wat is de bron van de menselijke smart, van de Jammer, van de pijn, van de wanhoop? Ligt de oorzaak ervan niet in het feit dat de mensen in onwetendheid en in begeren vertoeven?

Zij zijn halsstarrig gehecht aan een leven van rijkdommen en eerbetuigingen, aan opwinding comfort en geneugtes, aan opwinding en egoïsme, onwetend als ze zijn van het feit dat juist het verlangen naar en het hechten aan deze dingen de oorzaak van het menselijk lijden zijn.

Van in den beginne is de wereld gevuld geweest met een opeenvolging van rampen bovenop dan nog de onvermijdelijke en meer persoonlijke feiten van ziekte, ouderdom en dood.

Maar wie nauwkeurig al die feiten onderzoekt, die wordt overtuigd dat aan de basis van alle lijden begeerte en gehechtheid ligt. Wordt die begerigheid uitgeschakeld, dan zal het menselijke lijden aan zijn einde komen.

De onwetendheid openbaart zich in de begerigheid die de menselijke geest helemaal vult.

Onwetendheid en verkeerd inzicht komen voort uit het feit dat de mensen geen besef hebben van de werkelijke oorzaak van de veranderlijkheid.

Uit onwetendheid en begerigheid ontspringen de onzuivere verlangens naar zaken die in werkelijkheid niet kunnen verkregen worden; en toch blijven de mensen er

Oorzakelijkheid

blindelings naar hunkeren.

Het is uit onwetendheid en begerigheid dat de mensen zich een onderscheid inbeelden daar waar in werkelijk geen verschillen zijn. Er is zo geen essentieel onderscheid tussen goed en slecht in de menselijke gedragspatronen, maar uit onwetendheid beelden de mensen zich dergelijke punten van onderscheid in en dan bestempelen ze die als goed of slecht.

Het is uit onwetendheid dat de mensen voortdurend verkeerd denken; ze verliezen het juiste standpunt uit het oog; verkleefd aan hun ik, komen ze tot verkeerde handelingen. Resultaat is dan dat ze aan een ontgoochelend bestaan gehecht worden.

Daardoor worden hun handelingen een veld voor hun ik-gedachte en gebruiken ze een discriminerende geest als zaad, zodat de geest door onwetendheid beneveld wordt; dat veld van ze wordt vruchtbaar door de regen van hun begeertes, het wordt bevloeid door beken van egoïsme; ze voegen daar dan het oordeel van goed en kwaad aan toe en dragen dergelijke belichaming van begoocheling overal met zich mee.

2. In werkelijkheid echter is het hun eigen geest die dergelijke begoochelingen van boosheid, smart, jammer en wanhoop veroorzaakt.

Die hele wereld van illusie en begoocheling is niets anders dan de schaduw die door hun geest geworpen wordt. En toch is het vanuit diezelfde geest dat de wereld van de Verlichting verschijnt!

3. Er zijn in deze wereld drie fundamenteel verkeerde standpunten.

Blijft men aan deze standpunten gehecht, dan kunnen alle dingen in deze wereld enkel negatief gezien worden.

Ten eerste, zijn er mensen die beweren dat elke menselijke belevenis gebaseerd is op een noodlot; ten tweede zijn er mensen die zeggen dat alles door God geschapen en gecontroleerd wordt; ten derde zijn er mensen die volhouden dat alles door toeval gebeurt zonder dat er enige oorzaak of omstandigheid voor te vinden is.

Indien alles bepaald wordt door het noodlot, dan zijn zowel de goede als de slechte handelingen van tevoren bepaald, is alle wel en wee gepredestineerd; er is dan niets dat niet voorafbepaald werd. Ware dit zo, dan zouden alle menselijke betrachtingen en inspanningen naar verbetering en vooruitgang vergeefs zijn. Er is dan geen enkele hoop meer voor de mensheid.

Hetzelfde is eigenlijk ook waar voor de andere standpunten, want indien alles in laatste instantie in de handen van een onkenbare God of van het blinde toeval ligt, wat blijft er de mens dan nog over dan zich erbij neer te leggen? Het is dan ook niet verbazend dat mensen die dergelijke opvattingen huldigen, wanhoop in hun hart koesteren en geen moed meer kunnen opleveren om op een erstandige manier te leven en het kwade te vermijden.

Deze drie opvattingen of standpunten zijn in waarheid alle even verkeerd: alles is immers een opeenvolging van verschijnselen waarvan de bron te

Oorzakelijkheid

zoeken is in de opeenvolging van oorzaken en omstandigheden.

DE THEORIE VAN ENKEL-GEEST EN DE WERKELIJKE AARD DER DINGEN

I

VERGANKELIJKHEID EN IK-LOOSHEID

1. Zowel het lichaam als de geest komen tot verschijnen door de samengang van diverse oorzaken, maar dat betekent dan nog niet dat er een ik-persoonlijkheid zou zijn. Vermits het vleselijke lichaam een verzameling van samenstellende elementen is, is het vanzelfsprekend ook vergankelijk.

Moest het lichaam een ik-persoonlijkheid zijn, dan zou het op zichzelf kunnen doen en beslissen wat het wou.

Een koning heeft de macht wie hij wil te prijzen of te bestraffen, maar zelf wordt hij ziek ondanks zijn macht en zijn verlangen; hij wordt tegen zijn wil oud en zijn lot en zijn wensen komen niet met elkaar overeen.

Evenmin is de geest een ik-persoonlijkheid. De menselijke geest is een samengaan van oorzaken en omstandigheden; hij is in voortdurende verandering.

Moest de geest een ik-persoonlijkheid zijn, dan zou hij kunnen doen en laten wat hij besliste. Maar de geest vlucht vaak weg van hetgeen hijzelf als goed beschouwt, terwijl hij jaagt achter wat verderfelijker is. Waarlijk, het is precies alsof er niets gebeurt zoals de menselijke geest het verlangt.

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

2. Wanneer iemand ondervraagd wordt „Is het lichaam blijvend of vergankelijk? “,dan moet die mens wel antwoorden „Vergankelijk”.

Wanneer iemand ondervraagd wordt „Is vergankelijkheid vreugde of lijden ? “,dan zal hij gewoonlijk „Lijden” antwoorden.

Als dan iemand zou geloven dat zo'n vergankelijk iets dat door lijden getekend een ik-persoonlijkheid zou zijn, dan is dit een grove vergissing.

Maar ook de menselijke geest is even vergankelijk en aan lijden onderworpen en ook hij bezit niets dat men een ik-persoonlijkheid zou kunnen noemen.

Waarlijk, ons lichaam en onze geest die samen een Individueel leven vormen, en ook geheel de wereld die dit leven omringt, ze zijn ver verwijderd van al wat men ‚ik’ of ‚mijn’ zou kunnen noemen.

Het is eenvoudigweg de geest, beneden door onreine verlangens en afgesloten tegen wijsheid, die halsstarrig vasthoudt aan gedachten van ‚ik’ of ‚mijn’ zou kunnen noemen.

Vermits zowel het lichaam als al wat het lichaam omringt hun oorsprong hebben in de samengang van oorzaken en omstandigheden, zijn ze in voortdurende verandering en komen ze nooit tot stilstand.

Het menselijke gemoed in zijn onophoudelijke veranderingen, is als het stromende water van een rivier of als de flakkerende vlam van een kaars; zoals een aap die van tak tot tak blijft springen, zo kent het geen ogenblik

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

stilstand.

Een wijs mens, die deze zaken gezien en gehoord heeft, verbreekt voor altijd alle gehechtheden aan lichaam en geest; zo kan hij de Verlichting verwezenlijken.

3. Er zijn vijf zaken die niemand in deze wereld kan vervullen: — ten eerste, ophouden oud te worden als hij oud geworden is; ophouden ziek te worden, ophouden dood te gaan; ophouden te ontbinden; ophouden uit te doven.

Alle wezens in de wereld botsen vroeg of laat op deze zaken; en de meeste mensen lijden er geweldig onder. Maar zij die Boeddha's Leer gehoord hebben, lijden niet meer want zij weten dat deze zaken onvermijdelijk zijn.

Zo zijn er vier waarheden in deze wereld: eerst, alle levende wezens hebben hun oorsprong in onwetendheid; ten tweede, alle voorwerpen van onze begeerten zijn vergankelijk, onzeker en door lijden getekend; ten derde, ook alle levende wezens zijn vergankelijk, onzeker en door lijden getekend; ten vierde, er is niets dat een „ego” kan genoemd worden en er bestaat in heel de wereld niets dat „mijn” is.

Deze waarheden, dat alles vergankelijk, onbestendig en ik-loos is, hebben niets te maken met het verschijnen of niet verschijnen van de Boeddha in deze wereld. Deze waarheden zijn onomstote. De Boeddha weet dit en predikt daarom de Leer aan alle wezens.

II

DE THEORIE VAN ENKEL-GEEST

1. Zowel de begoocheling als de Verlichting hebben hun oorsprong in de geest, en elk bestaande of elk verschijnsel ontspringt uit de werkzaamheid van de geest, juist zoals er allerlei dingen te voorschijn komen uit de mouw van een goochelaar.

De werking van de geest kent geen grenzen; ze vormt het milieu waarin het leven plaats vindt. Een onreine geest omringt zichzelf met onreine dingen, een reine geest omringt zichzelf met reine dingen. Daardoor komt het dat de levensmilieus evenmin grenzen kennen als de werking van de geest.

Net zoals een tekening getekend wordt door een kunstenaar, zo worden de milieus van het leven geschapen door de werking van de geest. Terwijl het levensmilieu dat door de Boeddha geschapen wordt, rein en vrij van besmettingen is, zijn de levensmilieus van de gewone mensen dat niet.

Op één enkele tekening kan een oneindigheid van detailverschillen voorkomen. Zo vult de menselijke geest ook zijn levensmilieu in. Er is in de wereld niets dat niet door de geest geschapen is.

De Boeddha heeft een juist begrip van de dingen als zijnde gevormd door de sterfelijke geest. Zij die dit weten, zijn in staat de ware Boeddha te zien.

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

2. Maar de geest die alzo zijn milieus schept, is nooit vrij van herinneringen, angsten of jammer, met enkel in het verleden, maar ook in het heden en in de toekomst, vermits die uit onwetendheid en begeerte ontstaan.

Het is vanuit de onwetendheid en de begerigheid dat de wereld van begoochelingen vertrekt, en geheel het complex van samenwerkende oorzaken en omstandigheden bestaat enkel in de geest en nergens anders.

Zowel dood als leven ontspringen in de geest en bestaan in de geest. Daarom: wanneer de geest die zich bezighoudt met leven en dood vergaat, dan vergaat met hem ook de wereld van leven en dood.

Een onverlicht en verdwaasd leven ontstaat uit een geest die verdwaasd is door zijn eigen begoochelingswereld. Doordat we leren dat er geen begoochelingswereld bestaat buiten de geest, moet de verdwaasde geest helder worden; en vermits wij dan ophouden onreine milieus te scheppen, bereiken wij de Verlichting.

Zo zien we dat de wereld van leven en dood geschapen wordt door de geest, aan de geest gekluisterd is, door de geest beheerst wordt; de geest is de meester van elke situatie. De gehele wereld van lijden wordt voortgebracht door de begoochelde sterfelijke geest.

3. Zo komt het dat alle dingen in hoofdzaak bestuurd en beheerst worden door de geest, en door de geest worden samengesteld. Zoals de wielen de os die de wagen trekt,

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

volgen, zo volgt het lijden de mens die met een onreine geest spreekt en handelt.

Maar wanneer de mens met een goede geest spreekt en handelt, dan volgt vreugde hem als een schaduw. Zij die in het kwade handelen, worden gevolgd door de gedachte: „Ik heb verkeerd gehandeld”, en de herinnering aan die daad wordt opgeslagen, om in het latere bestaan onvermijdelijk tot vergelding te komen. Maar zij die handelen naar goede bedoelingen worden gelukkig gemaakt met de gedachte: „Ik heb juist gehandeld”, en zij worden nog gelukkiger door de gedachte dat de goede daad in het latere bestaan voortdurende vreugde zal brengen.

Wanneer de geest onrein is, dan laat hij de voet struikelen op een ruw en oneffen pad; er zal dan veel gevallen en veel geleden worden. Maar wanneer de geest rein is, zal het pad effen worden en de reis vredig.

Wie zich verheugt in de reinheid van lichaam en geest, die bewandelt het pad naar het Boeddhachap en doorbreekt het net van zelfzuchtige, onreine gedachten en onheilsame begeertes. Hij die in geestesrust vertoeft, verwerft vrede en is daardoor in de mogelijkheid zijn geest dag en nacht te veredelen met steeds groeiende ijver.

III

DE WERKELIJKE AARD DER DINGEN

1. Vermits alles in deze wereld veroorzaakt wordt door een samengaan van oorzaken en omstandigheden, kan er tussen de dingen onderling geen fundamenteel onderscheid bestaan. De schijnbare vormen van onderscheid bestaan enkel door de zinloze en discriminerende gedachten van de mensen.

In de hemel is er geen onderscheid tussen oost en west, maar de mensen scheppen dit onderscheid in hun geest en geloven dan dat het werkelijkheid is.

Rekenkundige getallen van één tot oneindig zijn elk op zichzelf volledig, en elk daarvan draagt op zichzelf geen onderscheid in hoeveelheid; maar de mensen maken dit onderscheid voor hun eigen gebruik, om de mogelijkheid te hebben een veelheid van hoeveelheden aan te duiden.

In het universele wordingsproces, zijn er geen inherente verschillen tussen het proces van ontstaan en het proces van vernietiging; maar de mensen maken een onderscheid en noemen het ene geboorte en het andere dood. Ook in de handelingen is er geen essentieel onderscheid tussen goed en kwaad, maar de mensen maken hierin een discriminatie ter wille van hun eigen gebruik.

De Boeddha staat ver van deze discriminaties af en bekijkt de wereld als een voorbijgaande wolk. Voor de Boeddha is elk ding een begoocheling; hij weet dat wat de geest ook mag vastgrijpen en weer wegwerpen, dit toch geen eigenheid heeft. Op deze wijze transcendeert hij de

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

valkuilen van verbeeldingen en discriminerende gedachten.

2. De mensen grijpen naar de dingen volgens hun ingebeelde gerieflijkheid; ze streven naar bezittingen en eerbetuigingen; ze blijven hopeloos gehecht aan dit sterfelijke leven.

Zo maken ze een willekeurig onderscheid tussen bestaan en niet-bestaan, goed en kwaad, juist en verkeerd. In de ogen van de mensen is het leven een opeenvolging van begeren en hechten, en het is hierdoor dat ze de illusies van smart en lijden moeten ondergaan.

Er was eens een man die een lange reis ondernam die hem tot vóór een rivier leidde. Daar sprak hij bij zichzelf: „Deze oever van de rivier is moeilijk en gevaarlijk, terwijl de andere oever er rustig en veilig uitziet. Maar hoe geraak ik aan de overkant? “. Daarop bouwde hij met takken en riet een vlot, waarmee hij dan de rivier overstak. En dan dacht die man: „Kijk, dit vlot is mij heel nuttig geweest bij het oversteken van de rivier; ik kan het toch niet hier laten liggen rotten, maar ik zal het op mijn schouders verder met me mee dragen.” Op die wijze belastte die man zich met een nutteloze last. Kan zo’n man een wijs mens genoemd worden?

Deze parabel leert ons dat zelfs een goed ding, wanneer het een nutteloze last geworden moet afgeworpen worden. Hoezeer dan een ding dat slecht is. Daarom ook maakte de Boeddha het tot een levensregel nutteloze discussies te vermijden.

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

3. De dingen komen niet, gaan niet; ze verschijnen niet en verdwijnen niet; daarom ook verwerft noch verliest men de dingen.

De Boeddha leerde dat de dingen noch ontstaan noch vergaan, maar dat ze zowel de bevestiging van het bestaan als de ontkenning van het bestaan transcenderen. Vermits elk wezen een samenloop en opeenvolging van oorzaken en omstandigheden is, bestaan de dingen niet op zichzelf, zodat men kan zeggen dat het niet-bestaande is. Maar tezelfdertijd, vermits elk wezen tevens in betrekking staat met oorzaken en omstandigheden, kan men ook zeggen dat de dingen toch niet niet-bestaande zijn.

Aan een ding hechten ter wille van de vorm, dat is een bron van ontgoochelingen. Wanneer die vorm geen voorwerp begeren en hechten is, dan ontstaat deze valse verbeelding en die dwaze ontgoocheling niet meer. Verlichting is de wijsheid deze waarheid in te zien en vrij te worden van zulke dwaze begoocheling.

Waarlijk, de wereld is als een droom; alle schatten van de wereld zijn slechts een verlokkenende zinsbegoocheling. Net zoals de illusie van diepte en afstand op een schilderij, evenmin hebben de dingen in zich geen werkelijkheid en zijn ze slechts een zomernevel.

4. Geloven dat dingen die ontstaan zijn uit een eindeloze reeks van oorzaken, eeuwig zouden kunnen duren, wat een grove vergissing is dat! Deze vergissing wordt de ‚bestendigheidstheorie’ geheten. Maar het is een even grote vergissing te geloven dat de dingen volledig

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

verdwijnen: dit heet men ‚theorie van het niet-bestaan’.

Deze categorieën van eeuwig leven of eeuwige dood, van bestaan en niet-bestaan, zijn niet toepasselijk op de essentiële aard van de dingen, maar enkel op hun verschijningsvormen, zoals die waargenomen worden door de besmette menselijke ogen. Uit deze menselijke begerigheid worden de mensen aan deze verschijningsvormen verknocht. Maar in hun essentiële, ware aard, zijn de dingen vrij van dergelijke discrimineringen en gehechtheden.

Vermits alles geschapen wordt door een voortdurende reeks van oorzaken en omstandigheden, zijn de verschijningsvormen in voortdurende verandering. Dit betekent dat ze niet consistent zijn, als waren ze echte substanties. Het is door deze voortdurende verandering van de verschijningsvormen dat we de dingen kunnen vergelijken bij een luchtspiegeling of een droom. Maar ondanks deze voortdurende wisseling in verschijningen, zijn de dingen in hun essentiële, geestelijke aard, blijvend en onveranderlijk.

Voor de mens schijnt de rivier gewoon een rivier te zijn, maar een hongergeest ziet vuur in het water en de rivier is een vuurstroom. Daarom is het zinnig met een mens over het water van de rivier te spreken, maar voor zo’n fabelwezen zou dat geen zin hebben.

Op dezelfde wijze kan men van alles zeggen dat de dingen slechts een illusie zijn, in de zin dat men dan zegt dat ze noch bestaande noch niet-bestaande zijn.

Verder is het een vergissing dit voorbijgaande leven

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

te houden voor het onveranderlijke leven van de waarheid. Toch kan niet gezegd worden dat er buiten deze wereld van veranderlijkheid en verschijningsvormen een andere wereld van bestendigheid en waarheid apart zou bestaan. Het is verkeerd deze wereld te beschouwen hetzij als een tijdelijke wereld hetzij als een werkelijk-zijnde wereld.

Maar onwetende mensen beweren dat deze wereld een werkelijke wereld is, en ze handelen dan ook naar deze absurde bewering. Maar vermits deze wereld enkel een begoocheling is, leiden hun op deze vergissing gebaseerde handelingen enkel maar naar pijn en lijden.

Een wijs mens, die erkent dat deze wereld slechts een illusie is, zal niet handelen alsof die wereld een werkelijkheid is en ontsnapt zo aan het lijden.

IV DE MIDDENWEG

1. Voor diegenen die het pad der Verlichting gekozen hebben, zijn er twee uitersten die dienen vermeden te worden. Het ene uiterste is dat van de toegeeflijkheid aan de verlangens van het lichaam. Het andere uiterste is het tegengestelde, dat oprijst in hem die verlangt het wereldse leven te verzaken en zich te begeven aan ascetische disciplines, waarbij lichaam en geest op onredelijke wijze gemarteld worden.

Het Edele Pad ontsnapt aan deze beide uitersten en leidt naar Verlichting, wijsheid en geestesrust. Het kan daarom de Middenweg genoemd worden. Wat is die Middenweg? Hij bestaat uit het Edele Achtvoudige Pad: juist inzicht, juiste gezindheid, juist woordgebruik, juiste handelswijze, juist levensonderhoud, juiste inspanning, juiste achtzaamheid en juiste geestesconcentratie.

Zoals reeds gezegd, verschijnen of verdwijnen alle dingen door een eindeloze reeks van oorzaken en omstandigheden. Onwetenden zien het leven hetzij als bestaan hetzij als niet-bestaan, maar wijzen zien verder dan bestaan en niet-bestaan naar iets dat beide begrippen transcendeert; dit is de ware beleving van de Middenweg.

2. Veronderstel een balk die op een rivier drijft. Wanneer die balk nergens strandt, en niet zinkt, of niet door iemand uit het water gehaald wordt of niet rot, wel dan bereikt hij uiteindelijk de zee. Het leven is zoals deze balk

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

die meegesleurd wordt door de stroming van een grote rivier. Wanneer men niet gehecht geraakt aan een leven van zelf-toegeeflijkheid noch aan een bestaan van zelf-kwelling: wanneer men niet ijdel wordt over zijn deugdzaamheid noch bekoord door zijn eigen slechte handelingen; wanneer men op de weg naar de uiteindelijke Verlichting de begoocheling noch minach noch vreest, dan volgt men de Middenweg.

Wat belangrijk is bij het volgen van het pad der Verlichting, dat is te vermijden door één van beide uitersten gegrepen en geboeid te worden; dit is: steeds moet men de Middenweg volgen.

Wetende dat de dingen noch bestaan noch nietbestaan, steeds eraan denkend dat de aard van alle dingen als een droom is, moet men vermijden gegrepen te worden door de hoogmoed van persoonlijkheid of de verdienstelijkheid van verrichte goede daden; eveneens dient men erop te waken door niets anders gegrepen en geboeid te worden.

Om te vermijden gegrepen en geboeid te worden in de stroom van begeertes, moet de mens van den beginner af leren geen belang te hechten aan de dingen, op het risico eraan gewend en verkleefd te geraken. Zo moet hij evenmin gehecht geraken aan bestaan of niet-bestaan, aan dingen buiten hem of dingen binnen hem, noch aan het goede noch aan het kwade, noch aan het juiste noch aan het verkeerde.

Wanneer de mens aan dingen gehecht geraakt, wel, op datzelfde ogenblik begint zijn leven van begoocheling. Maar wie het Edele Pad van de Verlichting volgt, zal zijn

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

spijt niet laten duren, noch zal hij verwachtingen koesteren, maar met een evenwichtig en vredevol gemoed gaat hij de toekomst tegemoet.

3. De Verlichting heeft geen bepaalde vorm of geen bepaalde aard waarin ze zich manifesteert; in de Verlichting zelf is er niets dat verlicht kan worden.

Verlichting bestaat enkel doordat er begoocheling en onwetendheid bestaan; komen deze te verdwijnen, dan verdwijnt ook de Verlichting. Maar ook het tegengestelde is even waar: begoocheling en onwetendheid bestaan doordat er Verlichting bestaat; wanneer de Verlichting zou ophouden, dan houden eveneens onwetendheid en begoocheling op.

Wees daarom steeds op uw hoede tegen het denken aan de Verlichting alsof ze een ‚ding’ was waarnaar men verlangen moet, want deze gedachte kan een sterke afremming betekenen. Wanneer de geest die in duisternis vertoefde, verlicht wordt, dan is hij niet meer; en door dit niet-meer-zijn verdwijnt eveneens het ‚ding’ dat wij Verlichting noemen.

Zolang de mensen naar Verlichting begeren, ernaar grijpen willen, dan betekent dit dat ze nog steeds in begoocheling zijn. Daarom moeten zij die het pad naar de Verlichting volgen, er niet naar smachten, en wanneer zij Verlichting verwezenlijken, moeten zij er niet bij blijven stilstaan.

Wanneer men in deze zin de Verlichting verwezenlijkt, dan betekent dit dat alles in zichzelf de

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

Verlichting is. Daarom dient men het Pad van de Verlichting te volgen, totdat in de geest de wereldse driften en de Verlichting één en hetzelfde geworden zijn.

4. Deze opvatting van een universele éénheid — nl. dat de dingen in hun essentiële aard geen kenmerkende zelfheid hebben — draagt de naam ‚Śūnyatā‘. Śūnyatā betekent ‚niet-substantie‘, het ‚niet-geborene‘, ‚hetgeen, geen zelf-natuur heeft‘, ‚niet-dualiteit‘. Het is doordat de dingen in zichzelf geen vorm of karakteristieken hebben, dat we kunnen spreken van ‚noch geboren noch vernietigd‘. Er is niets in en rondom de diepe aard der dingen, dat kan beschreven worden in termen van discriminering. Het is daarom dat de dingen ‚nietsubstantie‘ genoemd worden.

Zoals hiervoor al duidelijk gesteld, alle dingen verschijnen en verdwijnen door de samenloop van oorzaken en omstandigheden. Er is niets dat alleen en op zichzelf bestaat; al het bestaande staat in betrekking tot iets anders.

Daar waar licht is, daar is ook schaduw. Waar er lengte is, daar is ook korthed. Waar er wit is, daar is ook zwart. En evenzo kan de zelf-natuur der dingen niet alleen en op zichzelf bestaan. Daarom worden de dingen dan ook ‚niet-substantie‘ genoemd.

Door een gelijkaardige redenering, kan Verlichting niet bestaan afgescheiden van onwetendheid, noch onwetendheid afgescheiden van de Verlichting. Aangezien de dingen onderling niet verschillen in hun essentiële aard, hoe kan er dan dualiteit zijn?

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

5. De mensen denken over zichzelf dat ze verbonden zijn met geboorte en dood, maar in diepe werkelijkheid bestaan dergelijke begrippen niet.

De mensen die deze waarheid hebben kunnen realiseren, hebben meteen ook de waarheid van de niet-dualiteit van geboorte en dood gerealiseerd.

Doordat de mensen de gedachte aan een ik-persoonlijkheid koesteren, blijven ze gehecht aan de gedachte van bezit. Maar vermits er waarlijk niets is als een ‚ik‘ kan er ook niets zijn als ‚bezit‘. De mensen die deze waarheid hebben kunnen realiseren, kunnen eveneens de waarheid van ‚niet-dualiteit‘ realiseren.

De mensen koesteren het onderscheid tussen reinheid en onreinheid; maar in de aard der dingen bestaat zulk onderscheid niet; dat onderscheid ontspringt uit verkeerde en absurde beelden in de geest.

Op een gelijkaardige manier maken de mensen een onderscheid tussen goed en kwaad, maar goed en kwaad bestaan niet op zichzelf. Zij die het pad van de Verlichting volgen, kennen dergelijke dualiteit niet meer; daarom prijzen zij niet het goede en veroordelen zij niet het kwade, maar evenmin misprijzen zij het goede of vergoelijken zij het kwade.

Van nature uit vrezen de mensen elke tegenslag en verlangen zij naar welslagen; maar indien het onderscheid zorgvuldig bestudeerd wordt, dan blijkt dat tegenslag vaak uitdraait op welslagen, en welslagen op tegenslag. De wijze leert de veranderlijke omstandigheden van het leven met

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

gelijkmoedigheid op te vangen, niet door sukses opgetogen noch door mislukking neergedrukt te worden. Zo realiseert deze wijze de waarheid van de niet-dualiteit.

Daarom is het ook zo dat alle woorden die dualiteitsbetrekkingen uitdrukken — zoals bestaan en nietbestaan, wereldse driften en waarheidskennis, reinheid en onreinheid, goed en kwaad—, alle termen die wijzen op tegenstellingen in het denken, niet uitgedrukt of herkend worden in hun ware aard. Wanneer de mensen hun gemoed vrij houden van dergelijke termen en van de emoties die erdoor opgewekt worden, dan realiseren zij de universele waarheid van Śūnyatā.

6. Juist zoals de zuivere en welruikende lotusbloem uit de modder van het moeras uitgroeit, beter dan vanuit een schoon geploegde bodem van een veld in de heuvels, zo ontstaat uit de modder van de wereldse driften de zuivere Verlichting van het Boeddhaschap. Zelfs de verkeerde inzichten van dwaalleren en de begoochelingen van wereldse driften kunnen zaad voor Boeddhaschap zijn.

Als een parelduiker parels wil ophalen, moet hij duiken tot op de diepe bodem van de zee, ondanks de gevaren van scherpe giftige koralen en loerende haaien. Zo dient de mens de gevaren van de wereldse begeerte het hoofd te bieden als hij de kostbare parel van de Verlichting wil ophalen. Hij moet eerst verloren lopen tussen de rotspieken van egoïsme en zelfzucht, vooraleer in hem de wil ontstaat een pad te vinden dat hem naar de Verlichting voert.

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

Er is een legende die vertelt hoe een kluisenaar eens een groot verlangen had het ware pad te vinden; hij beklom daarvoor hoge bergen gemaakt van zwaarden en wierp zich in laaiende vuren, alle pijn doorstaande ter wille van zijn verwachting. Hij die vastbesloten is alle risico's van het pad op zich te nemen, zal uiteindelijk de zachte frisse bries vinden op de top van de klingenberg van de zelfzucht en ook in de vlammen van de haat. Ten slotte zal hij ontdekken en ervaren dat die zelfzucht en die wereldse driften waartegen hij gevochten en waardoor hij geleden heeft, niets anders zijn dan de Verlichting zelf.

7. De leer van de Boeddha leidt ons tot niet-dualiteit, ook al vertrekken we vanuit het discriminerende concept van twee tegengestelde standpunten. Waarlijk, het is een vergissing een ding dat goed en juist is te zoeken en weg te vluchten van een ding dat men als slecht en schadelijk beschouwt.

Wanneer men aandringt op het feit dat alle dingen leeg en vergankelijk zijn, dan is het een even grote vergissing te beweren dat alle dingen werkelijk en onveranderlijk zijn. Wanneer een mens gehecht wordt aan zijn ik-persoonlijkheid, dan is dit een vergissing die hem belet verlost te worden van lijden of mistevredenheid. Gelooft hij dat er helemaal geen ik is, dan is dit eveneens een vergissing, want die opvatting is waardeloos voor het bewandelen van het Pad van de Waarheid. Wanneer de mensen beweren dat alles lijden is, dan is ook dit een vergissing; beweren ze dat alles vreugde is, dan is dit een vergissing. De Boeddha leert ons de Middenweg die deze

De Theorie van Enkel-Geest en de Werkelijke Aard der Dingen

vooropgezette begrippen overtreft en waar de dualiteit opgaat in de éénheid.

DE BOEDDHA-NATUUR

I

HET REINE GEMOED

1. Onder de mensen zijn er allerlei soorten en graderingen van mentaliteit: sommigen zijn wijs, anderen dwaas, sommigen zijn goedaardig, anderen dan weer boosaardig; sommigen zijn gedwee, anderen moeilijk te leiden; sommigen hebben een rein gemoed, anderen een gemoed dat bevlekt is. Maar al die verschillen zijn verwaarloosbaar wanneer het gaat om het bereiken van de Verlichting. De wereld is immers als een vijver met lotussen, waarin meerdere variëteiten van die plant groeien: er zijn bloemen van velerlei kleur: wit, roze, blauw, geel. En sommige van die planten zitten nog onder water, sommige spreiden hun bladeren al over het water uit en sommige steken al hun knop boven het water uit. Maar onder de mensen zijn er nog heel wat meer verschillen. Zo is er het verschil in geslacht, maar dat speelt uiteindelijk geen rol, vermits met de juiste, gepaste aanpak, zowel mannen als vrouwen de Verlichting kunnen bereiken.

Om olifanten te dressereren, moet men vijf eigenschappen hebben: een goede gezondheid, vertrouwen in hetgeen men doet, ijver, oprechtheid van bedoeling en wijsheid. Om Boeddha's Edele Pad ter Verlichting te volgen, moet men over diezelfde vijf goede eigenschappen beschikken. Wie deze eigenschappen heeft kan, ongeacht zijn geslacht, de Verlichting bereiken. Het duurt trouwens niet lang de Leer van de Boeddha te kennen, vermits alle

mensen in zich een natuur hebben die verwantschap met de Verlichting vertoont.

2. In de praktijk van het Pad dat naar Verlichting voert, zien de mensen de Boeddha met hun eigen ogen en geloven zij in de Boeddha met hun eigen gemoed. De ogen die de Boeddha zien en het gemoed dat zijn vertrouwen in de Boeddha stelt, zijn precies dezelfde ogen die tot dan toe geworven en gedwaald hebben in de wereld van geboorte en dood.

Wanneer een koning door roversbenden getergd wordt, dan moet hij eerst hun kamp opzoeken vooraleer ze aan te vallen. Evenzo, wanneer een mens geplaagd zit met wereldse driften, dan moet hij eerst zeker zijn over hun oorsprong.

Wanneer een mens binnenin een huis is en hij opent er zijn ogen, dan is het eerste dat hij bemerkt de binnenzijde van de kamer en slechts later zal hij door de vensters naar buiten kijken. Op dezelfde wijze is het dat onze ogen niet de dingen buiten ons kunnen zien vooraleer ze de dingen binnen het huis hebben waargenomen.

Als er in het lichaam een geest is, dan moet hij eerst trachten de dingen binnen dat lichaam te zien; gewoonlijk echter zijn de mensen zodanig geïnteresserd in de dingen buiten dat ze slechts heel weinig afweten van de dingen die binnen het lichaam gebeuren.

Als de geest buiten het lichaam gevestigd is, hoe kan hij dan contact onderhouden met de behoeften van het lichaam? Maar het is echter zo dat het lichaam voelt wat de

De Boeddha-natuur

geest weet, en dat de geest weet wat het lichaam voelt. Daarom kan men niet zeggen dat de menselijke geest buiten zijn lichaam vertoeft. De vraag stelt zich nu waar de substantie van de geest zich dan wel bevindt?

3. Sedert het onkenbare verleden, geconditioneerd door hun eigen daden en begoocheld door twee fundamentele denkfouten, hebben mensen in onwetendheid rondgedwaald.

Zo hebben ze ten eerste geloofd dat de discriminerende geest, die aan de basis van dit leven van geboorte en dood ligt, hun ware natuur is; en ten tweede hebben ze niet geweten dat er achter die discriminerende geest een rein gemoed van Verlichting aanwezig is en dat dit reine gemoed hun ware natuur is.

Wanneer een man zijn vuist balt en zijn arm in de lucht steekt, dan ziet zijn oog dat en zijn geest neemt dat waar, maar die waarnemende geest die discrimineert is niet het ware gemoed.

De discriminerende geest is enkel maar een geest voor het waarnemen van ingebeeelde verschillen die geschapen zijn door begeerte of andere luimen die betrekking hebben op zichzelf. De discriminerende geest is onderhevig aan gevolgen en omstandigheden, hij heft geen enkele eigen substantie en is in voortdurende verandering. Maar vermits de mensen denken dat dit hun ware geest is, komt begoocheling zijn intrede doen onder de oorzaken en omstandigheden die het lijden veroorzaken.

Een man opent zijn hand en de geest neemt dat waar.

Maar wat is het dat beweegt? Is het de geest of is het de hand? Of geen van beide? Als de hand beweegt, dan beweegt ook de geest in dezelfde zin, en ook omgekeerd. Maar de bewegende geest is slechts een oppervlakkig verschijnsel van de geest: het is niet het ware en fundamentele gemoed.

4. In feite heeft iedereen een rein, helder gemoed, maar gewoonlijk is het overdekt door de bevlekkingen en smetten van wereldse verlangens die opgekomen zijn uit elke levensomstandigheden. Deze bevleete geest komt niet voort uit de essentie van ieders natuur: er is iets aan toegevoegd geworden, zoals in een huis een indringer of zelfs een gast, maar nooit de gastheer.

De maan wordt dikwijls door de wolken verdekt, maar ze wordt er niet door geroerd en haar zuiverheid blijft onbesmet. Daarom moeten de mensen niet denken in begoocheling dat die besmette geest vanze ook hun ware gemoed is.

Zij moeten zichzelf steeds aan dit feit herinneren en ernaar streven in zich het reine, onveranderlijke, fundamentele gemoed ter Verlichting op te wekken. Verstrikt in een veranderlijke, besmette geest en misleid door hun eigen verdraaide gedachten, dwalen zij rond in een wereld van begoocheling.

De storingen en besmettingen van de menselijke geest worden opgewekt door begeerte en ook door zijn reacties op de veranderende omstandigheden.

Het gemoed dat niet gestoord wordt door de dingen

De Boeddha-natuur

wanneer en zoals ze opkomen, dat rustig en rein blijft onder alle omstandigheden, dat is het ware gemoed dat eigenlijk de meester zou moeten zijn.

We kunnen niet zeggen dat een herberg verdwijnt wanneer da gast buiten het gezicht is; noch kunnen we zeggen dat het reine gemoed verdwenen is wanneer het besmette gemoed, dat door de veranderende levensomstandigheden ontstaan is, tot verdwijnen gekomen is. Datgene dat verandert met de veranderende omstandigheden, dat is niet ware natuur van het gemoed.

5. Laat ons bij voorbeeld denken aan een zaal die licht is wanneer de zon schijnt, maar donker wanneer de zon ondergegaan is.

We kunnen denken dat het licht afkomstig is van de zon, en het duister van de nacht. Maar we kunnen niet op dergelijke wijze denken over de geest die dat licht of dat donker waarneemt. De geest die licht en duister kan waarnemen, kan niet verder doorgegeven worden; hij kan enkel terugkeren naar een meer ware natuur die zijn fundamentele natuur is.

Het is immers slechts een „tijdelijke” geest die de tijdsgebonden wisselingen van licht en duister waarneemt in overeenstemming met het opkomen en het ondergaan van de zon.

Het is slechts een „tijdelijke” geest die verschillende gewaarwordingen heeft, verschillend van het éne moment tot het andere, in overeenstemming met de wisselende omstandigheden van het leven; en die geest is niet het ware

werkelijke gemoed. Het fundamentele en ware gemoed dat het licht en het donker ervaart, dat is ware natuur van de mens.

De tijdsgebonden gewaarwordingen van goed en kwaad, van liefde en haat, die opgekomen zijn en opgewekt door de situaties en de veranderende uitwendige omstandigheden, zijn enkel tijdelijke reacties die hun oorzaak hebben in de bevlekkingen die door de menselijke geest opgestapeld zijn geworden.

Achter de verlangens en wereldse driften die door de geest onderhouden worden, ligt er, helder, onbesmet de fundamentele en ware essentie van geest.

In een rond vat is het water rond, in een vierkant vat is het vierkant. Op zichzelf heeft water geen enkele bepaalde vorm. Meestal vergeten de mensen dit, als ze dit ooit ook maar bedenken.

De mensen zien hier het goede, daar het kwade; ze houden van dit en ze walgen van dat. Ze maken onderscheid tussen bestaan en niet-bestaan. Gevangen in dergelijke stroppen en netten, maar gehecht aan diezelfde stroppen en netten, vervallen zij in lijden.

Als de mensen er maar in konden slagen hun gehechtheden aan dergelijke denkbeeldige en verkeerde discriminaties op te geven, en de zuiverheid van hun oorspronkelijk gemoed te herstellen, dan zouden zowel geest als lichaam van hun bevlekkingen en lijden bevrijd kunnen worden. Dan zouden die mensen de vrede kunnen kennen die met die vrijheid samengaat.

II

DE BOEDDHA-NATUUR

1. We hebben hiervoor gesproken over het zuivere, ware gemoed dat fundamenteel is; het is immers de Boeddha-natuur, dit is: het zaad van het Boeddhachap.

Men kan vuur maken als men tussen de zon en een licht ontvlambaar produkt een loep houdt. Maar waar komt dat vuur vandaan? De loep is op een ontzettend grote afstand van de zon; en toch verschijnt het vuur op het ontvlambaar produkt. Maar moest dit produkt nu eens niet ontvlambaar zijn, dan zou er geen vuur komen.

Zo is het hier ook: wanneer het licht van Boeddha's Wijsheid geconcentreerd wordt op het menselijk gemoed dat's mensen ware natuur is, nl. het Boeddhachap, dan wordt dit ontstoken en zal zijn licht door zijn helderheid het gemoed van de mensen verlichten, en zo zal vertrouwen in de Boeddha ontstaan. De Boeddha houdt de loep van de Wijsheid boven het menselijke gemoed en daardoor kan het vertrouwen sneller ontluiken.

2. Vaak miszien de mensen de verwantschap van hun ware gemoed met de verlichtende Wijsheid van de Boeddha, zodat ze door het warnet van wereldse driften gevangen worden; dan geraken ze gehecht aan het discrimineren tussen goed en kwaad en beginnen ze te weeklagen over hun onvrijheid en hun lijden.

Hoe komt het toch dat de mensen, die dit

fundamentele en zuivere gemoed bezitten, steeds gekluisterd blijven aan illusies en zichzelf veroordelen tot rondwalen in een wereld van begoocheling en lijden? Waarom dekken ze hun Boeddha-natuur met duister af, terwijl overal rondom hen, het licht van Boeddha's Wijsheid straalt?

Er was eens een man die naar de achterzijde van een spiegel aan het kijken was. Maar toen hij zijn gezicht niet meer zag, werd hij waanzinnig. Hoe overbodig is het toch waanzinnig te worden als men zijn gezicht niet ziet, enkel omdat men de verkeerde kant van de spiegel bekijkt!

Even dwaas en overbodig is het te lijden omdat men de Verlichting niet dàar gevonden heeft waar men ze verwachtte. Er is niets verkeers aan de hand met de Verlichting: het verkeerde zit in de mensen die zo lange tijd naar de Verlichting gezocht hebben in hun verwarrend gemoed, zonder zich rekenschap te geven van het feit dat hun gemoed niet het ware gemoed is, maar een denkbeeldige geest die zij zelf opgebouwd hebben door de opstapeling van begeertes en begoocheling, en dat hun ware gemoed onder deze oppervlakkige laag verborgen ligt.

Wordt die opstapeling van dwalingen weggewerkt, dan zal de Verlichting verschijnen Maar vreemd genoeg, wanneer de Verlichting verwezenlijkt wordt, dan beseft men meteen ook dat er zonder die dwalingen geen Verlichting mogelijk was!

3. De Boeddha-natuur is niet iets dat ooit ophoudt. Ofschoon boze lieden zouden kunnen geboren worden als

De Boeddha-natuur

beesten of als hongergeesten of in één van de hellen vervallen, toch verliezen ze nooit die Boeddhanatuur.

Hoe diep ook ze verborgen ligt in de bevlekkingen van het vlees of verdoken bij de wortels van wereldse driften of vergeten, nooit dooft de menselijke affiniteit voor het Boeddhaschap helemaal uit.

4. Er wordt een oud verhaal verteld van een man die eens in een loodzware dronkenschapsslaap gevallen was. Zijn gezelschap was zo lang mogelijk bij hem gebleven, maar toch was hij verplicht heen te gaan. Vrezend dat zijn vriend na zijn ontwaken in verlegenheid zou kunnen geraken, verborg hij een kostbaar juweel in de zoom van de jas van de slapende dronkaard. Wanneer de man terug bij zinnen kwam, wist hij natuurlijk niet dat zijn vriend dat juweel in zijn jaszoom verborgen had. en bleef hij lange tijd met armoede en honger rondlopen. Na lange tijd ontmoetten beide mannen elkaar weer; toen vertelde de gezelschap alles over het verborgen juweel.

Net zoals de dronkaard uit dit verhaaltje, zwerven de mensen in het lijdensleven van geboorte en dood rond, onbewust van het feit dat diep in hun binnenste zij het onbetaalbare juweel van de Boeddhanatuur met zich meedragen.

Hoe onbewust de mensen ook mogen zijn over die aanwezigheid in ze van deze verheven natuur, en hoe verworpen of onwetend ze ook zijn, de Boeddha verliest nooit zijn vertrouwen in ze, vermits hij weet dat zelfs in de minste onder hen, potentieel al de deugden van het

Boeddhaschap aanwezig zijn.

Daarom ook verwekt de Boeddha weer vertrouwen in hen die door onwetendheid begoocheld zijn en hun eigen Boeddha-natuur niet kunnen zien; hij leidt ze weg van hun waanbeelden en leert hun dat er in ultieme zin geen verschil is tussen henzelf en het Boeddhaschap.

5. De Boeddha is diegene die het Boeddhaschap verwezenlijkt heeft; maar de mensen zijn diegenen die bij machte zijn het Boeddhaschap te verwezenlijken. Dat is het enige verschil!

Maar wanneer iemand denkt dat hij het Boeddhaschap bereikt heeft, dan bedriegt hij zichzelf; hij kan weliswaar op weg zijn in de richting van het Boeddhaschap, maar zelf heeft hij het niet bereikt.

De Boeddha-natuur komt niet te voorschijn dan na ijverige en vertrouwensvolle inspanningen en de taak komt niet ten einde vooraleer het Boeddhaschap verwezenlijkt is.

6. Er was eens een koning die een troep blindgeborenen rondom een olifant opstelde en hun vroeg hem de olifant te beschrijven. De eerste blinde had een slagtang beroert en wist te vertellen dat de olifant zoals een grote wortel was; een andere had het oor betast en beschreef het dier als een grote waaier; een ander had de slurf aangeraakt en zei dat een olifant als een grote stamper was; de blinde die een poot had betast, zei dat het dier als een grote vijzel was; en degene die de staart had vastgepakt, beschreef de olifant als een stuk touw. Maar geen van hen kon aan de koning

De Boeddha-natuur

de ware gestalte van de olifant vertellen.

Evenzo kan men slechts gedeeltelijk de ware natuur van de mens beschrijven, maar niemand kan de ware natuur van het gehele menselijke wezen, de Boeddhanatuur, waarlijk beschrijven.

Er is slechts één weg mogelijk om deze essentiële natuur van de mens, zijn door wereldse driften onverstoorbare, door de bood niet verwoestbare Boeddhanatuur, te verwezenlijken: dat is met behulp van de Boeddha en van Boeddha's edele Leer.

III

BOEDDHA-NATUUR EN ZELFLOOSHEID

1. We hebben totnutoe over de Boeddha-natuur gesproken alsof het iets was dat kon beschreven worden, dat overeen zou komen met iets dat gelijkt op de ‚ziel‘ van andere leringen. Maar dat is niet het geval.

Het begrip van een ‚ik-persoonlijkheid‘ is iets dat uitgevonden is geworden door de discriminerende geest, een begrip dat eerst uitgewerkt wordt, maar waaraan men nadien gehecht geraakt, ook al moet men dat begrip laten varen. Daartegenover staat het Boeddhachap dat aanvankelijk onbeschrijfbaar is, dat eerst moet ontdekt worden. In zekere zin gelijkt het misschien op een ‚ik-persoonlijkheid‘, maar het is geenszins het ‚ego‘ in de betekenis van ‚ik ben‘ of van ‚mijn‘.

Geloven aan het bestaan van een ‚ego‘ veronderstelt niet-bestaan; de Boeddha-natuur ontkennen is verkeerd, want dat veronderstelt dat bestaan hetzelfde is als niet-bestaan.

Dit kan met een parabel uitgelegd worden. Een moeder ging met haar zieke kind naar een arts. De arts gaf het kind een medicijn en gaf aan de moeder de raad het kind niet meer borst te geven vooraleer de medicijn volledig verteerd zou zijn.

Daarom wreef de moeder haar borst in met een erg bitter produkt, zodat het kindje uit eigen beweging van de borst wegbleef. Nadat de medicijn de nodige tijd gekregen had om te verteren, waste de moeder haar borst schoon

De Boeddha-natuur

zodat de baby weer met haar melk gevoed kon worden. De moeder gebruikte deze methode om haar kind te redden precies omdat ze van haar kind hield.

Net zoals de moeder in de gelijkenis, gaat de Boeddha te werk: om verkeerde begrippen uit te roeien en gehechtheden te verbreken, zeker de gehechtheid aan een ik-persoonlijkheid, ontkent hij het bestaan van een ego; maar wanneer verkeerde begrippen en de gehechtheden verwijderd zijn dan legt hij de werkelijkheid van het ware gemoed dat de Boeddha-natuur is, aan de wezens uit.

Gehechtheid aan een ik-persoon]ijkheid voert de mensen tot begoocheling, maar vertrouwen in hun Boeddha-natuur voert ze naar de Verlichting.

Het is net zoals met die vrouw uit het verhaal, die een koffer geërfd had. Niet vermoedend dat de koffer vol goud stak, was ze in armoë blijven leven zonder de koffer ook maar open te maken, totdat iemand anders hem opendeed en haar al dat goud toonde. Zo opent de Boeddha het gemoed van de mensen en toont hun de zuiverheid van hun Bueddha-natuur.

2. Als iedereen dan toch die Boeddha-natuur heeft, vanwaar komt dan al dat leed van mensen die elkaar kwaad doen tot elkaar te doden? En waarom is er dan zoveel verschil in eerbetuigingen rijkdom; waarom zijn de enen rijk en de anderen arm?

Er is het verhaal van die worstelaar die de gewoonte had op zijn voorhoofd een edelsteen als sieraad te dragen. Op een keer dat hij aan het worstelen was, werd in het vuur

van het gevecht die edelsteen diep in het vlees van zijn voorhoofd gedrukt. De worstelaar dacht echter dat hij de steen kwijt was; hij ging naar een heelmeester om de wonde te laten verzorgen. Toen deze kwam, ontdekte hij de edelsteen diep in de wonde en bedekt met bloed en vuil. Met behulp van een spiegel toonde hij dan aan de worstelaar de edelsteen.

De Boeddha natuur is zoals die edelsteen: ze is overdekt geraakt met het vuil en het stof van wereldse belangen; de mensen denken dat ze die verloren hebben, maar een goed leraar kan hun die Boeddha-natuur weer tonen.

De Boeddha-natuur bestaat in elk van ons, ongeacht hoe diep ze ook zit of ongeacht hoeveel ze overdekt is met gehechtheid, haat en dwaasheid of begraven onder onheilzame daden en hun gevolgen. De Boeddha-natuur kan niet verloren gaan noch verwoest worden. Wanneer alle bevlekkingen en smetten weggenomen zijn, zal ze vroeg of laat terug verschijnen.

Zoals de worstelaar in het verhaal, aan wie de heelmeester de edelsteen in zijn voorhoofd toonde door middel van een spiegel, zo ontdekken de mensen, diep verborgen onder wereldse begeertes en driften, hun Boeddha-natuur met behulp van het licht van de Boeddha.

3. De Boeddha-natuur is altijd zuiver en rustig, ongeacht de levensomstandigheden van de mensen. Net zoals melk altijd wit is ongeacht de kleur van de koe, rood, wit of zwart, zo speelt het uiteindelijk geen rol hoe

De Boeddha-natuur

verschillend hun daden kunnen zijn, op welke manier hun handelingen de gang van hun leven kunnen beïnvloeden of welke de verschillende gevolgen van hun daden en gedachten ook mogen zijn.

In India loopt het verhaal van een geheimzinnig geneeskruid dat verborgen was onder de hoge grasplanten van de Himalaya. Lange tijd hadden de mensen er vruchteloos naar gezocht, maar tenslotte had een wijs man het kunnen localiseren dank zij de uitzonderlijke zoete smaak van de plant. Zo lang hij leefde, verzamelde hij het wonderbare geneeskruid in een grote kom; maar na zijn dood bleef het wonderelixer ginder ver in de bergen achter en het water in de kom werd zuur en zelfs schadelijk.

Evenzo is de Boeddha-natuur verborgen in de wilde plantengroei van de wereldse driften; ze wordt slechts zelden ontdekt, maar de Boeddha openbaarde ze aan de mensen. Wanneer deze de Boeddha-natuur beginnen te vermoeden, ontvangen ze die elk naar hun eigen aard en daardoor smaakt de Boeddha-natuur dan ook verschillend voor elk persoon.

4. Diamant, het hardste van alle gesteenten, kan niet verpulverd worden. Zand en stenen kan men fijn malen, maar diamanten blijven zoals ze zijn. De Boeddha-natuur is als diamant en kan niet gebroken worden.

De menselijke natuur, die bestaat uit lichamelijke en geestelijke functies, zal vergaan, maar de natuur van het Boeddhachap kan niet ten onder gaan.

Waarlijk, de Boeddha-natuur is het meest uitstekende

De Boeddha-natuur

kenmerk van de menselijke natuur. De Boeddha leert dat, ofschoon er in de menselijke natuur een eindeloze reeks verschillen kan bestaan, als b.v. tussen mannen en vrouwen, er geen enkel onderscheid bestaat wat betreft de Boeddha-natuur.

Zuiver goud wordt verkregen door het smelten van erts en het verwijderen van alle onzuiverheden. Moesten de mensen het erts van hun gemoed smelten en alle onzuiverheden van wereldse driften en egoïsme verwijderen, dan zouden zij alle dezelfde zuivere Boeddha-natuur terugvinden.

MENSELIJKE BEZOEDELINGEN

I

DE MENSELIJKE NATUUR

1. Er zijn twee soorten wereldse driften die de zuiverheid van de Boeddha natuur bezoedelen en overdekken.

De eerste soort is de passie voor analyseren en discussiëren, waardoor de mensen in hun oordeel verward geraken. De tweede soort is de passie voor emotioneel beleven, waardoor mensen in hun waardebeoordelingen verward geraken.

Beide begoochelingen, die van het beredeneren en die van de emoties, kunnen opgevat worden als een indeling van alle menselijke bezoedelingen, maar ze zijn meer dan dat: ze zijn eigenlijk de twee oorspronkelijke fundamentele wereldse categorieën met als basis voor de ene onwetendheid, voor de andere begeerte.

De begoocheling van het beredeneren is gebaseerd op onwetendheid en de begoocheling van het emotionele beleven is gebaseerd op begeerte; maar in feite zijn die twee eigenlijk maar één; en samen vormen zij de bron van alle ongeluk.

Wanneer de mensen onwetend zijn, kunnen zij niet op een juiste en veilige manier redeneren. Wanneer zij bezwijken voor de begeerte naar bestaan, dan volgen onvermijdelijk grijpen, vasthouden en verlangen naar alles en nog wat. Het is deze voortdurende hunker naar elk

aangenaam ding dat ze zien of horen dat de mensen voert naar de begoocheling van de gewoonte. Er zijn zelfs mensen die bezwijken voor het verlangen naar de dood van het lichaam.

Vanuit deze primaire bronnen ontspringen dan alle generaties en verschijnselen van driften, haat, dwaasheid, misverstand, wrok, naijver, vleierij, bedrog, hoogmoed, minachting, dronkenschap, zelfzucht...

2. Begeerte ontspringt uit foutieve ideeën over voldoening; haat rijst op uit foutieve ideeën over de toestand van zaken en omgeving; dwaasheid ontstaat uit de onbekwaamheid te oordelen wat juist gedrag is.

Deze drie: begeerte, haat en dwaasheid, worden de drie vuren van de wereld genoemd. Het vuur van begeerte verbrandt diegenen die hun ware gemoed kwijt zijn door begeerte; het vuur van haat verbrandt diegenen die hun ware gemoed kwijt zijn door boosheid; het vuur van dwaasheid verbrandt diegenen die hun ware gemoed kwijt zijn doordat zij het onderricht van de Boeddha niet aanhoren en toepassen.

Waarlijk: deze wereld staat in brand van de vele en vele vuren. Er zijn vuren van begeerte, vuren van haat, vuren van dwaasheid, vuren van egoïsme en zelfgenoegzaamheid, vuren van afgeleefdheid, van ziekte en sterven, vuren van verdriet, jammer, smart en ondergang. Deze vuren laaien overal hoog op. Niet alleen verbranden ze elk van ons, maar ze brengen ook leed over anderen en brengen de wezens tot verkeerde handelingen in daden,

Menselijke Bezoedelingen

woorden en gedachten. Uit de wonden die door deze vuren gemaakt worden, vloeit een etter die alles waarmee hij in contact komt verpest en vergiftigt, zo de wezens verkeerde paden voerend.

3. Begeerte rijst op tegenover voldoening; haat rijst op tegenover onvoldoening; dwaasheid ontspringt uit onzuivere gedachten. Het kwade van de begeerte bevat slechts weinig onzuiverheid, maar is moeilijk te verwijderen; het kwade van haat bevat al meer onzuiverheid, maar is gemakkelijker te verwijderen; maar het kwade van dwaasheid bevat veel onzuiverheid en is erg moeilijk te verwijderen.

Daarom zouden de mensen deze vuren moeten doven zodra ze ergens opkomen, door op een juiste manier te oordelen over hetgeen waarlijk voldoening kan schenken, door een stricte controle over het gemoed wat betreft de onbevredigende dingen in het leven en door een voortdurend gedenken van Boeddha's leer van welwillendheid en liefde. Wanneer het gemoed dan vervuld wordt met dergelijke wijze, zuivere en onzelfzuchtige gedachten, dan zal er niet langer plaats over blijven waar de wereldse driften nog kunnen wortelen.

4. Begeerte, haat en dwaasheid zijn als een koorts. Wanneer iemand die koorts krijgt, zelfs al bevindt hij zich in een comfortabele kamer, dan wordt hij geplaagd door slapeloosheid en lijdt hij.

Zij die deze koorts niet hebben, hebben geen

Menselijke Bezoedelingen

problemen met rustig slapen, zelf niet in een koude winternacht, op de grond liggend met enkel wat bladeren als deken, noch in een kleine afgesloten kamer tijdens een hete zomernacht.

Deze drie — begeerte, haat en dwaasheid — zijn de bron van al het menselijke lijden. Om ervan bevrijd te geraken, dient men de zedelijke voorschriften na te leven, geestesconcentratie te beoefenen en wijsheid te verwerven. Het naleven van de zedelijke voorschriften zal de smetten van de begeerte wegnemen; de juiste geestesconcentratie zal smetten van de haat wegnemen; en de wijsheid zal de smetten van de dwaasheid verwijderen.

5. 's Mensen begeertes kennen geen einde. Het is zoals de dorst van iemand die zout water drinkt: hij kent geen voldoening, en zijn dorst wordt almaar groter.

Zo is het ook met de mens die probeert zijn verlangens te voldoen: hij verwerft enkel steeds grotere ontevredenheid en zijn kwalen vermenigvuldigen zich.

Voldoening van verlangens schenkt nooit voldoening ze laat steeds onrust en geprikkeldheid achter die nooit kunnen gekalmeerd worden. Wanneer de voldoening van de verlangens gedwarsboomd wordt, dan wordt de mens vaak tot waanzin gedreven.

Om hun verlangens te voldoen zullen de mensen elkaar bestrijden en vermoorden: koning tegen koning, leenman tegen leenman, ouders tegen kinderen, broeders tegen broeders, zusters tegen zusters, vriend tegen vriend; ze zullen elkaar bestrijden en als't moet zelfs doden enkel

Menselijke Bezoedelingen

maar om hun verlangens te bevredigen.

De mensen zullen vaak hun leven ruïneren in de poging hun verlangens te bevredigen. Ze zullen stelen en lasteren en overspel plegen, — dan, wanneer ze gevat worden, zullen ze lijden onder hun schande en hun straf.

Ze zullen zonde bedrijven met hun lichaam en hun woorden; ze zullen zonde bedrijven met hun geest, ofschoon ze heel goed weten dat de voldoening van hun verlangens uiteindelijk ongeluk en leed brengt, maar de begeerte is sterker. En daarbij komt dan nog het vooruitzicht van alle lijden in de volgende wereld en de angst die daarmee verbonden gaat.

6. Van alle wereldse driften is zinnelijke lust de hevigste. Alle andere wereldse driften komen als gevolg van de zinnelijke lust voor.

Zinnelijke lust levert de grond waarop de andere driften bloeien. Zinnelijke lust is als een duivel die alle goede daden in de wereld opvreet. Zinnelijke lust is de adder verdoken in een bloementuin: wie enkel naar de schoonheid komt kijken, wordt door de adder gebeten. Zinnelijke lust is een klimplant die langs de stam van een boom opkruipt en zich over de takken verspreid totdat de boom gewurgd is. Zinnelijke lust wringt zijn tentakels in de menselijke gevoelens en zuigt er alle gezond verstand uit weg totdat het gemoed duizelt. Zinnelijke lust is een lokaas uitgestrooid door een boze kwelgeest: verdwaasde mensen bijten erin en worden dan meegesleurd naar de dieptes van de hellewereld.

Wordt een droog bot met bloed ingesmeerd, dan zal een hond erop kluiven tot hij afgemat en teleurgesteld is. Voor de mens is zinnelijke lust net als dat bot voor de hond: hij is er begerig naar totdat hij uitgeput is.

Wordt een stuk kring naar twee wilde beesten geworpen, dan zullen zij erom vechten. Een man die dwaas genoeg is om een fakkel tegen de wind in te dragen, zal blijkbaar zichzelf verbranden. Net zoals die twee wilde beesten en zoals die dwaze man, kwetsen en verbranden de mensen elkaar ter wille van hun wereldse verlangens.

7. Het is gemakkelijk zijn lichaam te beveiligen tegen vergiftigde pijlen; maar het is onmogelijk het gemoed veilig te stellen tegen de giftige angels die in het gemoed zelf ontstaan. Begeerte, haat, dwaasheid en de verblindende van ik-gerichtheid — deze vier giftige angels ontstaan binnenin het gemoed en besmetten het met hun dodelijk gift.

Wanneer de mensen door begeerte, haat en dwaasheid besmet worden zijn, zullen ze liegen, lasteren, bedriegen, meened plegen; daarna zullen ze hun woorden in daden omzetten en moorden, stelen, overspel bedrijven.

Deze drie slechte gemoedstoestanden, de vier verderfelijke uitingen en de drie boze daden, als men ze optelt, ze vormen de tien grote onheilzaamheden.

Wanneer de mensen het liegen gewoon worden, zullen ze automatisch ook alle soorten onheilzame handelingen verrichten. Vooraleer zij in zonde handelen, zullen ze moeten liegen; en ze zullen opnieuw liegen

Menselijke Bezoedelingen

wanneer zij hun boze handeling willen verbergen.

Begeerte, zinnelijke lust, angst, boosheid, tegenslag, ongeluk, ze komen alle voort uit dwaasheid. Daardoor is dwaasheid wel het grootste vergif.

8. Uit het verlangen ontstaat de handeling; uit de handeling ontstaat het lijden. Verlangen, handeling en leed zijn als de delen van een eindeloos ronddraaiend wiel.

Het wentelen van dit wiel kent begin noch einde. Hoe kunnen de mensen dan aan zo'n wedergeboorte ontkomen? Het ene leven komt na het andere in deze onophoudelijke cyclus.

Zou iemand de asse en gebeenten van hemzelf doorheen deze kringloop van wedergeboortes opstapelen, dan zou dat een heel hoge berg worden. Zou iemand de moedermelk die hij in de kringloop der wedergeboortes opgezogen heeft, bijeen zien, dan zou dit dieper dan de diepe zee zijn.

Ofschoon alle wezens de Boeddha-natuur bezitten, ligt ze toch zo diep begraven onder de bevestigingen van de wereldse driften, dat ze lange tijd onbekend blijft. Zo komt het dat lijden zo universeel is en zo ontstaat deze eindeloze opeenvolging van ellendige levens.

II

DE NATUUR VAN DE MENS

1. De natuur van de mens is zoals een dicht struikgewas dat geen toegang heeft en moeilijk te doordringen is. Vergeleken hierbij is de natuur van een dier heel wat gemakkelijker te begrijpen. Toch is het enigszins mogelijk de natuur van de mens te rangschikken volgens vier punten van onderscheid.

Er zijn ten eerste diegenen die ter wille van verkeerde leringen ascetische praktijken verrichten en zichzelf tot lijden brengen. Ten tweede zijn er diegenen die uit wreedheid, door te stelen, te doden of door andere misdadige handelingen, lijden brengen over anderen. Ten derde zijn er diegenen die zowel aan anderen als aan zichzelf lijden veroorzaken. Ten vierde zijn er ook diegenen die zichzelf leed willen besparen en ook de anderen uit het lijden willen bevrijden. De mensen van deze laatste categorie wanneer zij de lering van de Boeddha volgen, geven begeerte, haat en dwaasheid geen kans, maar leven het vredevolle leven van welwillendheid en wijsheid, zonder doden of stelen.

2. Er zijn drie soorten mensen in de wereld. De eersten zijn zoals letters die in de rots gehouwen zijn; zij worden vlug door haat meegeslept en blijven lange tijd hun boze gedachten koesteren. De tweede soort mensen betreft diegenen die als letters in het zand geschreven zijn; ze worden weliswaar vlug door haatgedachten meegeslept,

Menselijke Bezoedelingen

maar deze gedachten gaan ook vlug voorbij. Voorts zijn er die mensen die zijn als letters getekend in stromend water: zij blijven niet bij hun voorbijgaande gedachtenstaan; zij laten bedrog en gepraat aan zich voorbijgaan; hun gemoed blijft zuiver en onverstoord.

En nog, er zijn drie andere soorten van mensen. Deeersten zijn trots, handelen overijld en zijn nooit tevreden; hun natuur is gemakkelijk te doorgronden. Dan zijn er ook diegenen die altijd hoffelijk zijn en slechts handelen na rijp beraad; hun aard is moeilijk te doorgronden. En dan zijn er ook diegenen die de begeerte volkomen overwonnen hebben; het is volkomen onmogelijk hun natuur te begrijpen.

De mensen kunnen bijgevolg op verschillende manieren geklasseerd worden, maar niettemin is hun natuur steeds moeilijk te begrijpen. Enkel de Boeddha kan die natuur verstaan en zijn wijsheid leidt de mensen doorheen de verschillende leringen.

III

HET LEVEN VAN DE MENS

1. Er is een gelijkenis die het menselijke leven beschrijft. Er was eens een man die met een boot een rivier afroeiende. Iemand op de oever verwittigde hem: „Hou op met zo hard te roeien! Ginder zijn er stroomversnellingen en ook een gevaarlijke draaikolk. In de rotsholen liggen krokodillen en boze geesten te wachten. Je zal vergaan als je verdergaat!”

In deze allegorie, is „de rivier” het leven van zinnelijke lusten; het „hard roeien” is zijn driften kracht bijzetten; de „stroomversnellingen” betekenen smart en leed; de „draaikolk” is de verdwazing van het genot; de „krokodillen en boze geesten” wijzen op ziekte, ouderdom en dood die volgen op een leven van lust en genietingen; de „iemand op de oever” die roept, dat is de Boeddha.

Hier komt een andere gelijkenis. Een man die een moord begaan heeft, is op de vlucht geslagen; wachten achtervolgen hem en hij probeert zich te verbergen door in een bronput af te dalen langs de slingerplanten die lands de wanden ervan gegroeid zijn. Terwijl hij naar beneden afdaalt, bemerkt hij opeens dat er op de droge bodem van de put talrijke adders rondkruipen. Daarom blijft hij zich halverwege aan de slingerplant vasthouden. Na een tijdje evenwel beginnen zijn armen pijn te doen en bovendien bemerkt hij ook twee muisjes, het ene wit, het andere zwart, dat aan het knagen zijn net aan de slingerplant waaraan hij zich zo krampachtig vasthoudt

Menselijke Bezoedelingen

Breekt de klimplant, dan valt hij bij de adders en wordt hij zeker gebeten. Als hij naar boven kijkt, dan bemerkt hij net boven zijn hoofd een bijenkorf waaruit van tijd tot tijd een druppel honing druipt. En meteen vergeet de man het pijnlijke van zijn situatie om zo'n honingdruppel met zijn tong op te vangen.

De „man” is degene die geboren is om te lijden en om alleen te sterven. De „wachters” en de „adders” verwijzen naar het lichaam en al zijn verlangens. De „slingerplant” is het menselijke leven. De „twee muisjes, het ene wit, het andere zwart” verwijzen naar het verlopen van de tijd, met dag en nacht; de „honing” is het zinnelijke genot dat het lijden van de menselijke situatie benevelt.

2. Hier is nog een andere allegorie. Een koning doet vier adders in een doos en vertrouwt de doos toe aan een dienaar, met de aanbeveling er goed zorg voor te dragen en verwittigt hem geen van de dieren boos te maken, want anders staat hem de dood te wachten. Vol vrees besluit de dienaar de doos weg te smijten en zelf te vluchten.

De koning zendt vijf van zijn lijfwachten om de dienaar te vangen. Als ze hem gevonden hebben, benaderen ze hem eerst vriendelijk en beloven hem dat hij veilig kan terugkeren, maar de dienaar mistrouwt hun vriendelijkheid en ontsnapt naar een ander dorp.

Daar zegt een stem in zijn droom hem dat hij nog niet in veiligheid is, dat er bovendien zes bandieten op hem loeren. En vol ontzetting vlucht de dienaar verder tot hij bij

een woeste rivier komt die hem alle verdere weg verspert. Met de gedachte aan al de gevaren die hem bedreigen, bouwt hij een vlot waarmee hij erin slaagt de ontstuimige rivier over te steken. Op de andere oever wachten hem eindelijk veiligheid en rust.

De „vier adders in een doos” wijzen op de vier elementen aarde, water, vuur en lucht waarmee het lichaam opgebouwd is. Dit lichaam is vol gevaarlijke lusten en een vijand van het gemoed. Daarom probeert het gemoed van het lichaam weg te vluchten.

De „vier lijfwachten” die de dienaar vriendelijk benaderen, dat zijn de vijf bestaansgroeperingen—lichamelijkheid, gewaarwording, waarneming, karmische mingen, bewustzijn— die lichaam en geest samenstellen.

Het „veilige dorp” slaat terug op de zes zintuigen, die in feite helemaal niet veilig zijn, en de „zes bandieten” zijn de zes voorwerpen van zintuiglijke waarneming. Aldus de bedreiging van de zes zintuigen ingezien hebbend, vlucht onze man verder tot hij komt te staan vóór de woeste rivier van wereldse driften.

Daar bouwt hij dan een vlot met de voortreffelijke leringen van de Boeddha en hij slaagt erin de ontstuimige watervloed over te steken naar de veilige andere oever.

3. Er zijn drie omstandigheden van groot gevaar waarin een zoon zijn moeder niet kan bijstaan, noch een moeder haar zoon: een ontploffing, een overstroming en een inbraak. Maar zelfs in deze gevaarlijke situaties bestaat er

Menselijke Bezoedelingen

nog steeds een kans elkaar bij te staan.

Maar er zijn drie omstandigheden waarin elke hulp van moeder tot zoon of van zoon tot moeder, totaal onmogelijk is. Dat is bij ziekte, bij ouderdom en bij dood.

Hoe kan immers een zoon de plaats van zijn moeder innemen wanneer zij oud wordt? Hoe kan een moeder de plaats van haar zoon innemen als hij ziek is? Hoe kan de ene de andere helpen op het ogenblik van de dood? Ongeacht hoeveel ze van elkaar houden of hoe aan elkaar verbonden ze ooit geweest zijn, de ene kan de andere echt niet helpen in die omstandigheden.

4. Eens vroeg Yama, de legendarische koning van het dodenrijk, aan een man die in de hel terechtgekomen was tengevolge van zijn boze daden tijdens zijn leven, of hij dan nooit in zijn leven de drie hemelse boodschappers ontmoet had. De man antwoordde: „Neen, Heer, ik heb nooit zulke boodschappers ontmoet.”

Yama vroeg hem daarop of hij nooit in zijn leven een oud man ontmoet had, gebogen onder de druk der jaren en steunend op een stok. De man antwoordde: „Jawel, Heer, zo'n personen heb ik vaak ontmoet.” Waarop Yama hem zei: „Je ondergaat nu dit helleleven omdat je in die oude man niet de hemelse boodschapper gezien hebt die je kwam zeggen dat je zo vlug mogelijk van gedrag moest veranderen, vooraleer je zelf oud zou zijn.”

Yama vroeg hem daarop of hij nooit een arme, zieke eenzame man gezien had. Het antwoord was: „Jawel, Heer, zo heb ik er ontzettend veel gezien.” Waarop Yama hem

zei: „Je bent nu hier terechtgekomen omdat je niet in elk van die mensen de hemelse boodschapper gezien hebt die je kwam waarschuwen voor je eigen ziekte, ellende en verlatenheid.”

En Yama vroeg hem daarop of hij dan nooit een dode gezien had. De man antwoordde: „Jawel, Heer, ik ben vaak in aanwezigheid van de dood geweest.” Waarop Yama hem berispte: „Het is omdat je nooit in één van die doden de hemelse boodschapper gezien hebt, die je kwam waarschuwen voor je eigen dood, dat Je nu hier bent. Had je die boodschappers herkend en hun waarschuwing opgevolgd, dan zou je het verloop van Je leven veranderd hebben en je zou niet in dit oord van lijden beland zijn.”

5. Er was eens een jonge vrouw, een zekere Kisagotami, echtente van een rijk man, die haar zinnen kwijt was door de dood van haar kindje. Ze nam het dode kindje in haar armen en ging van huis tot huis vragen of er iemand woonde die haar kind nog kon genezen.

Natuurlijk was er niemand die iets voor haar kon doen. Uiteindelijk kwam ze bij een volgeling van de Boeddha die haar de raad gaf de Verhevene op te zoeken. Kisagotami droeg dan haar dode kind tot in Jetavana, waar de Boeddha toen vertoefde.

De Verhevene bekeek haar met grote sympathie en zei: „Om dat kind te genezen heb ik wat klaprooszaad no dig; vier of vijf korreltjes zijn al genoeg, maar ze moeten komen uit een huisgezin waarin niemand ooit gestorven is. Ga ze zoeken en kom er dan mee terug.”

Menselijke Bezoedelingen

En de arme moeder trok verder van huis tot huis, zoekend waar nooit de dood binnengekomen was. Maar tevergeefs! Tenslotte keerde ze naar de Boeddha terug om haar mislukking te melden. In de rustscheppende aanwezigheid van de Verhevene kwam haar verdwaasde geest tot bedaren, zag ze in dat alle wezens moeten sterven en begreep ze de diepere betekenis van zijn woorden. Ze droeg het lichaam van haar kindje weg, begroef het en keerde tot de Boeddha terug, waarop ze een volgeling werd.

IV
DE REALITEIT VAN HET MENSELIJKE
LEVEN

1. In deze wereld zijn de mensen vlug geneigd tot egoïsme en onvriendelijkheid; ze weten niet hoe van elkaar houden en elkaar eerbiedigen; ze kibbelen en twisten over onbeduidende zaken enkel maar om elkaar schade en leed te berokkenen. Zo wordt het leven een akelige rondedans van ongeluk en ontevredenheid.

Ze maken zich zorgen over geld, of ze nu steenrijk of straatarm zijn. Ze lijden onder hun armoede en ze lijden onder hun rijkdom. Doordat hun leven door begeerte gestuurd wordt, zijn ze nooit voldaan nooit tevreden.

Een rijk mens maakt zich zorgen over zijn landgoed als hij er een bezit; hij maakt zich zorgen over zijn huis en over al zijn bezittingen. Hij vreest elke ramp die hem kan overkomen: een brand, een inbraak, een ontvoering. Dan maakt hij zich zorgen over zijn dood en over wat er na zijn dood met zijn bezittingen gebeuren kan. Waarlijk, zijn weg naar de dood is een eenzame weg.

Een arm mens lijdt voortdurend gebrek en dat wekt in hem een eindeloze reeks verlangens, naar een huis, naar landeigendom. Vlamvend van begeren slooft hij lichaam en geest uit en midden in zijn leven overvalt hem de dood.

Het is alsof de hele wereld tegen hem samenspant en zelfs zijn pad naar de dood toe is eenzaam, als had hij een lange weg af te leggen zonder enige vriend om hem te

Menselijke Bezoedelingen

vergezellen.

2. Men kan zeggen dat er in de wereld vijf kwalen zijn. Er is eerst wreedheid; elk schepsel, tot het minste insect, leeft in strijd met een ander schepsel. De sterken vallen de zwakken aan; de zwakken bedriegen de sterken. Overal is er strijd en wreedheid.

Ten tweede is er gebrek aan een duidelijke afbakening tusse de rechten van de vader en die van de zoon; tussen die van een oudere broer en die van een jongere broer; tussen die van echtgenoot en echtgenote; tussen die van de ouderen en die van de jongeren. op elk ogenblik streeft iedereen naar het meeste en naar het uitschakelen van de anderen. Dat geeft bedrog, leugen, en misleiding. Overal is er ontgoocheling en gebrek aan oprechtheid.

Ten derde is er gebrek aan een duidelijke afbakening wat betreft de gedragingen van mannen en vrouwen. Iedereen heeft van tijd tot tijd onzuivere wulpse gedachten en verlangens; deze geven aanleiding tot bedenkelijke handelingen en monden meestal uit in ruzie, sluwheid, vechten, onrecht en bedrog.

Ten vierde is er de algemene neiging de rechten van de anderen met de voeten te treden, eigen belang en verdiensten op te blazen ten koste van anderen, slechte voorbeelden van gedrag te geven, harde en onjuiste taal te spreken, te bedriegen, te belasteren, te beledigen.

Ten vijfde is er de algemene neiging zijn plichten tegenover anderen te verwaarlozen. Men denkt teveel aan eigen comfort en eigen verlangens; men vergeet de gunsten

die men ontvangen heeft en men berokkent aan de anderen schade, zodat vaak een groot onrecht ontstaat.

3. De mensen zouden voor elkaar meer sympathie moeten hebben. Ze zouden elkaar moeten eerbiedigen voor hun goede trekken en ze zouden elkaar moeten helpen in hun moeilijkheden. In de plaats daarvan zijn ze zelfzuchtig en harteloos; ze minachten elkaar voor hun fouten en krijgen aan elkaar een hekel voor het goede dat hen overkomt. Deze gevoelens van afkeer worden mettertijd groter en na een tijdje zijn ze ondraaglijk geworden.

Dergelijke gevoellels van antipathie monden niet onvermijdelijk in gewelddadige handelingen uit, maar ze vergiftigen het bestaan met gedachten van haat en jaloezheid die op de duur zo diep in het gemoed gegrift zijn dat de mensen de tekens ervan meedragen in de ronde van de wedergeboortes.

Waarlijk: in deze wereld van zinnelijke lusten wordt de mens alleen geboren en sterft hij alleen, en er is niemand om de akelige gevolgen van die daden in het hiernamaals te delen.

De wetmatigheid van gevolg en oorzaak is universeel. Elk mens moet de eigen last van onheilzame daden dragen. Dezelfde wetmatigheid regelt ook het heilzame. Een leven van begrip en vriendelijkheid leidt tot geluk en vreugde.

4. Met het toenemen van de jaren, stellen de mensen vast hoezeer ze geketend zijn door begeerte, gewoonte en lijden; dan worden ze treurig en moedeloos. In hun

Menselijke Bezoedelingen

ontmoediging zoeken ze twist met anderen en zinken dan nog dieper in hun ongeluk; in hun hopeloosheid geven ze elke poging het heilzame pad te bewandelen op. Hun leven mondt dan vaak uit in een kwaadaardige situatie zodat hun lijden blijft voortduren.

In moedeloosheid vervallen omdat er tegenslagen en smarten zijn, is in strijd met de natuur en met de wetten van hemel en aarde; daardoor komt het dat de wezens lijden zowel in deze wereld als in de andere.

Het is inderdaad waar dat alles in dit leven vergankelijk en onbetrouwbaar is; maar het is jammer dat iemand niet van dit feit doordrongen is en koppig plezier en vervulling van zijn verlangens blijft nastreven.

5. Het is natuurlijk in deze lijdenswereld dat de mensen op een egoïstische manier denken en handelen; maar daardoor is het ook natuurlijk dat lijden en ongeluk dit denken en handelen volgen.

De mensen begunstigen zichzelf en benadelen anderen. Ze laten hun verlangens uitgroeien tot passies en lust en alle paden van het boze. Daarom moeten ze ook eindeloos lijden.

Tijden van wellust duren niet lang; ze gaan vliegensvlug voorbij. In deze wereld kan van niets langere tijd genoten worden.

6. Daarom zouden de mensen, terwijl ze nog jong en gezond zijn, hun begeren en gehecht-zijn aan wereldse

zaken moeten afwerpen en ernstig streven naar de ware Verlichting, want buiten de Verlichting is er geen zekerheid of geluk.

Nochtans is het zo dat de meeste mensen deze wet van oorzaak en gevolg ofwel niet kennen ofwel ze verwaarlozen. Zij gaan voort in hun gewoontes van begeren en egoïsme, houden geen rekening met het feit dat een heilzame daad geluk, een onheilzame daad ongeluk brengt. Noch geloven ze echt dat de handelingen nu het leven later bepalen, en betrekken dan ook anderen in het belonen en bestraffen van hun daden.

Ze jammeren en weeklagen over hun lijden, maar miszien de betekenis van hun huidige handelingen voor hun later bestaan, zowel als de relatie tussen hun huidig lijden en de handelingen in een vroeger bestaan. Zij staren zich blind op hun huidige begeerte en hun huidig lijden.

Er is in de wereld niets dat blijft, niets dat duurt; alles is veranderlijk, tijdelijk en onvoorspelbaar. Maar de mensen zijn onwetend en zelfzuchtig, enkel bezig met de verlangens en met de pijnen van het ogenblik. Ze luisteren niet naar goed onderricht en doen geen poging het te verstaan. Ze laten zich vlotten en meesleuren door hun belang van het moment, hun hang aan bezit en lust.

7. Sedert onzegbaar voorbije tijden hebben ontelbare aantallen van mensen geboorte meegemaakt in deze wereld van lijden en begoocheling en voortdurend worden ze opnieuw geboren. Maar wat een geluk is het toch dat de wereld nu over de leer van de Boeddha kan beschikken, dat

Menselijke Bezoedelingen

mensen erin kunnen vertrouwen en erdoor geholpen kunnen worden!

Daarom zouden de mensen dieper moeten nadenken. Ze zouden hun gemoed zuiver en hun lichaam gezond moeten houden, afstand nemen van begeerte en boosheid en naar het heilzame streven.

Gelukkig is de leer van de Boeddha tot ons gekomen. We moeten trachten er volledig in te vertrouwen met de bedoeling in Boeddha's Reine Land geboren te worden. Wanneer we de leer van de Boeddha kennen moeten we de anderen niet meer op hun hebzuchtige en zondige wegen volgen, noch moeten we Boeddha's leer alleen voor ons houden, maar we moeten de leer in praktijk brengen en aan anderen mededelen.

STEUN GEBODEN DOOR DE BOEDDHA

I

DE GELOFTEN VAN AMIDA BUDDHA

1. Zoals hiervóór reeds uiteengezet, zijn de mensen almaardoor blijven vasthouden aan hun wereldse driften, de ene zonde na de andere begaande; ze dragen dan ook de last van hun onheilzame daden met zich mee; hun eigen wijsheid en hun eigen kracht volstaan niet om deze slechte gewoontes van begeren en toegeven te doorbreken. Als ze zo onbekwaam zijn om hun wereldse driften te overwinnen, hoe kunnen ze dan hopen ooit hun ware natuur van Boeddhaschap te verwezenlijken?

De Boeddha, in zijn diep begrip van de menselijke aard, was vervuld van groot mededogen en legde de gelofte af dat hij al het mogelijke zou doen, zelfs ten koste van zware beproevingen voor hemzelf, om de mensen uit hun angst en lijden te bevrijden. Om deze steun vorm te geven, manifesteerde hij zich als een Bodhisattva in het tijdloze verleden en legde dan de tien volgende geloftes af:

(a) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer iedereen in mijn land de verzekering heeft het Boeddhaschap te bereiken en de Verlichting te verwezenlijken.”

(b) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer mijn licht over geheel de wereld uitstraalt.”

Steun geboden door de Boeddha

(c) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer mijn leven zich eindeloos uitstrekt om de ontelbare wezens te verlossen.”

(d) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer alle Boeddha's in de tien richtingen mijn naam prijzen.”

(e) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer alle wezens, in oprecht vertrouwen, wensen in mijn land geboren te worden, mijn naam herhalend al is het maar tienmaal, en deze geboorte voor hen ook bewaarheid wordt.”

(f) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer alle wezens, beslissen de Verlichting te bereiken, hiervoor heilzame daden verrichten en met een oprecht gemoed wensen in mijn land geboren te worden; dan zal ik hun verschijnen op het stervensmoment met mijn grote schare van Bodhisattva's om ze in mijn land welkom te heten.”

(g) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer alle wezens, mijn naam gehoord hebbend, aan mijn land denken in de wens er geboren te worden en daarom in oprecht gemoed het zaad van deugdzaamheid planten en op deze wijze hun hartewens vervuld zien.”

(h) „Hoewel ik mijn Boeddhaschap verwezenlijk, zal ik nooit compleet zijn tot allen die in mijn Reine Land de rang hebben verworven om Boeddha te worden in hun volgende leven. Uitzondering vormen zij die, op basis van hun persoonlijke gelofte, het harnas van grote gelofte voor omwille van de mensen dragen, die streven naar welzijn en

Steun geboden door de Boeddha

vrede voor de wereld, die ontelbare mensen leiden naar verlichting en die de deugd van grote compassie bevorderen.”

(i) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer alle wezens in het heelal doordrongen zijn van mijn geest van groot mededogen die lichaam en geest uitzuivert en ze boven de dingen van de wereld verheft.”

(j) „Ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer alle wezens waar ook, mijn naam horend, een juiste instelling krijgen ten opzichte van leven en dood en aldus de juiste wijsheid verwerven waardoor hun gemoed rein en rustig blijft ook te midden van's werelds begeren en lijden.”

„Dat zijn de geloftes die ik afleg; ik wil mijn Boeddhaschap niet verwezenlijken vooraleer ze vervuld zijn. Moge ik de bron van het oneindige licht worden, dat bevrijdt en uitstraalt met de stralen van mijn wijsheid en kracht, alle landen verlichtend en alle lijdende wezens bevrijdend.”

2. Aldus werd hij, door het opstapelen van ontelbare deugden in de lange tijdsperiodes, Amida: de Boeddha van het Oneindige Licht en van het Grenzeloze Leven; zo voleindigde hij zijn eigen Boeddha-Land van Reinheid waar hij nu vertoeft, in een wereld van vrede en verlichting voor alle wezens.

Dit Reine Land, waarin geen lijden meer bestaat, is het ware rijk van vrede en vreugde. Kledij, voedsel en alle mooie dingen verschijnen er naargelang ze gewenst

Steun geboden door de Boeddha

worden. Als een zachte wind door de juwelenbomen ruist, vervult de zoete muziek van de Leer de lucht en verheldert zij het gemoed van alwie ernaar luistert.

In dit Reine Land zijn er overvloedige welruikende lotussen; elke lotus heeft wonderlijke bloembladen, en elk bloemblad schittert in onzegbare schoonheid. Het uitstralen van deze lotusbloemen verlicht het Wijsheidspad en zij die luisteren naar de muziek van de verheven leer worden gevoerd naar de volmaakte vredestoestand.

3. Alle Boeddha's uit de tien richtingen prijzen en loven de deugden en krachten van deze Boeddha van het Oneindige Licht en van het Grenzeloze Leven.

Alwie de Naam van deze Boeddha hoort, verheerlijkt en in vreugde ontvangt, zijn gemoed wordt één met het gemoed van de Boeddha en zo wordt hij geboren in Boeddha's wonderlijke Land van Reinheid.

Zij die in dat Reine Land geboren worden, worden Boeddha's grenzeloze leven deelachtig; hun hart wordt vervuld met mededogen voor al wat lijdt en zij trekken het leven door als manifestaties van Boeddha's heilswerking.

In de geest van deze geloftes, leggen zij de wereldse gehechtheden af en realiseren zij de veranderlijkheid van deze wereld. Zij besteden hun verdiensten aan het bevrijden van alle levende wezens; zij maken hun leven één met het leven van de anderen, delen hun illusies en hun lijden, maar tegelijkertijd verwerklijken zijn hun vrijheid tegenover de boeien en banden van dit wereldse bestaan.

Zij kennen de hindernissen en moenilijkheden van

Steun geboden door de Boeddha

het wereldse leven maar zij kennen ook de grenzeloze mogelijkheden van Boeddha's mededogen. Zij zijn vrij te komen en te gaan, vooruit te gaan of stil te blijven staan net zoals zij willen, maar zij verkiezen alleszins te blijven bij de wezens wie Boeddha's mededogen geldt.

Daarom: alwie de naam van Boeddha Amida hoort wordt aangemaand in volmaakt vertrouwen op deze Naam te steunen. Zo wordt hij Boeddha's mededogen deelachtig. Alle wezens zouden aldus naar de leer van de Boeddha moeten luisteren en deze leer naleven, ook al moest deze leer hen opnieuw doorheen de vlammen van dit leven van geboorte en dood leiden.

De mensen die waarlijk en oprecht wensen de Verlichting te verwezenlijken, moeten vertrouwen op de kracht van deze Boeddha. Het is voor de gewone mens onmogelijk zijn uiteindelijke Boeddha-natuur te verwezenlijken zonder de steun van deze Boeddha.

4. Amida Buddha is van niemand ver verwijderd. Zijn Land van Reinheid wordt beschreven als zijnde heel ver in het westen, maar het is eveneens binnenin het gemoed van alwie ernstig wenst er geboren te worden.

Wanneer sommige mensen in hun verbeelding Amida Buddha voorstellen als schijnend in een gulden pracht, dan verspreidt dit beeld zich in vierentachtigduizend vormen of kenmerken; elke vorm of kenmerk verdeelt zich op zijn beurt weer in vierentachtigduizend lichtstralen; en elke lichtstraal verlicht een heelal, laat niemand in het duister, zeker niet

Steun geboden door de Boeddha

als die iemand de Naam van de Boeddha uitspreekt. Op deze wijze helpt de Boeddha de wezens gebruik te maken van de steun die hij biedt.

Door het zien van het beeld van de Boeddha, wordt men in de mogelijkheid gesteld ook het gemoed van de Boeddha te verwezenlijken. Het gemoed van de Boeddha is het grote mededogen dat alien en alles omvat, zelfs diegenen die niets van dit mededogen afweten of die het vergeten, maar des te meer diegenen die in diep vertrouwen aan dit mededogen denken.

Aan diegenen die diep vertrouwen in hem hebben, biedt hij de mogelijkheid met hem één te worden. Vermits deze Boeddha het al-omvattende lichaam van gelijkheid is, wie ooit aan hem denkt, aan hem denkt ook de Boeddha. De Boeddha treedt zo in het gemoed van alwie aan hem denkt.

Dit betekent dat wanneer iemand aan de Boeddha denkt, hij in zich Boeddha's gemoed heeft in al zijn reine, gelukkige en vredevolle volmaaktheid. Met andere woorden: zijn gemoed is een Boeddha-gemoed geworden.

Daarom zou elk mens, in reine en oprecht overgave, zijn eigen gemoed moeten zien als het gemoed van de Boeddha.

5. De Boeddha heeft talloze transfiguraties en verschijningsvormen; hij kan zichzelf manifesteren in talloze gedaanten en vormen naargelang ieders bevattingvermogen.

Hij manifesteert zijn lichaam in mateloze grootte, de

Steun geboden door de Boeddha

ganse hemel bedekkend, zich uitstrekkend tot in de ruimte tussen de sterren. Hij manifesteert zich eveneens in het oneindig kleine en in de oneindigheden van de natuur, nu eens gedaante, dan weer als energie, of ook soms in geestesaspecten, soms zelfs als personen.

Maar hoe hij zich ook manifesteert, hij zal zeker verschijnen voor wie in diep vertrouwen de Naam van de Boeddha uitspreekt. Zo kan hij verschijnen als Amida vergezeld van de twee Bodhisattva's: Avalokitesvara, de Bodhisattva van het Mededogen, en Mahasthama-prapta, de Bodhisattva van de Wijsheid. Zijn manifesteringen vervullen de gehele wereld zijn voor iedereen zichtbaar, maar enkel wie diep vertrouwen in hem heeft, herkent ze.

Zij die in staat zijn zijn verschijningsvormen in het tijdelijke te zien, zij verkrijgen blijvende vreugde en voldoening. Zij die in staat zijn de ware Boeddha te zien, zij verwerven onschatbare rijkdommen van vreugde en vrede.

6. Vermits het gemoed van Amida Buddha met zijn oneindige mogelijkheden van liefde en wijsheid het mededogen-zelf is, kan de Boeddha alle wezens bevrijden.

De meest verdorven mensen, zij die ongelooflijke misdaden begaan, zij wier gemoed overloopt van begeerte, haat en nijd, zij die liegen, lasteren, bedriegen, zij die moorden, stelen, wulps leven, wanneer ze na lange jaren van onheilzame daden op het einde van hun leven gekomen zijn, zij zijn bestemd voor lange tijden van bestraffing.

Komt dan een goede vriend ze opzoeken en zegt hij

Steun geboden door de Boeddha

hun: „Kijk, nu sta je voor de dood; je kan je leven van misdrijf niet wegwissen, maar je kan toevlucht nemen tot het Mededogen van de Boeddha van het Oneindige Licht door zijn Naam uit te spreken.”

Wanneer dan deze verdorven lui de heilige naam van Amida Buddha uitspreken in eenheid van gemoed, dan worden al hun zonden, waardoor ze naar boze bestaansvormen zouden veroordeeld zijn, als het ware verdreven.

Wanneer gewoon herhalen van de heilige naam dit al kan doen, hoeveel te meer wanneer men in staat is zijn gemoed te concentreren deze Boeddha!

Zij die in staat zijn de heilige naam uit te spreken wanneer hun levenseinde gekomen is, zij worden tegemoetgetreden door Amida Buddha en de Bodhisattva's van Mededogen en Wijsheid; zo worden zij geleid naar Boeddha's Reine Land, waar zij geboren worden in de voile reinheid van de witte lotus.

Om die reden zou iedereen de woorden „Namu Amida Butsu” steeds in de geest moeten houden. Zij betekenen het volkomen vertrouwen op de Boeddha van het Oneindige Licht en van het Grenzeloze Leven!

II

AMIDA BUDDHA'S LAND VAN REINHEID

1. De Boeddha van het Oneindige Licht en van het Grenzeloze Leven is de eeuwige beleving en uitstraling van de waarheid. In zijn Reine Land is er noch lijden noch duister. Elk uur is er een uur van vreugde; daarom wordt dit land het Land van Zaligheid genoemd.

In het midden van dit Land is er een meer van helder water, fris en sprankelend; de golfjes strelen zacht het gouden zand van de oevers. Hier en daar zijn er machtige lotusbloemen, groot als karrewielen en met talrijke kleuren en tinten; blauw is echt blauw, geel is echt geel, rood is echt rood, wit is echt wit; en de lucht is vol van hun heerlijke geur.

Langsheen het meer staan paviljoenen versierd met goud, zilver, lapis lazuli en kristal; marmeren treden voeren naar het meer toe. Elders staan staketsels in het meer en hangen balustrades en terrassen over het water, met kostbare gordijnen van edelgesteente. Hier en daar staan heerlijke bosjes met geurende bomen en bloeiende struiken.

De grond straalt schoonheid uit, de lucht trilt van hemelse harmonieën. Zesmaal daags en zesmaal's nachts dwarrelen delicate bloembladen uit de hemel neer; de wezens aldaar rapen ze op in bloemenkorven en voeren ze naar de andere Boeddha-landen om ze aan de ontelbare Boeddha's in hulde aan te bieden.

Steun geboden door de Boeddha

2. In dit wonderlijke land zijn er veel vogels. Zo zijn er sneeuwwitte ooievaars en zwanen, vrolijk gekleurde pauwen, tropische paradijsvogels en vluchten van kleine zangvogels. In Boeddha's Reine Land is elke toon van hun zachte zang het vertolken van Boeddha's leer en het prijzen van zijn deugden.

Alwie deze muziek hoort en luistert naar de zachte stemmen, luistert naar de stem van de Boeddha en ontwaakt tot vernieuwing van vertrouwen, tot vreugde en vrede in de grote broederschap van de mede-volgelingen.

Zachte zefieren ruisen doorheen de bomen van het Reine Land en doen de geurige gordijnen van de paviljoenen ritselen op de maat van de muziek.

De wezens die de echo's van deze hemelse muziek horen, kunnen nog enkel denken aan de Boeddha, aan de Leer en aan de Gemeenschap. Al deze wonderlijke eigenschappen zijn slechts de weerspiegelingen van het meest gewone in het Reine Land.

3. Waarom wordt de Boeddha van dit land Amida genoemd, de Boeddha van het Oneindige Licht en van het Grenzeloze Leven? Dat komt doordat de glans van zijn Leer ongehinderd uitstraalt tot in de verste uithoeken van alle Boeddha-landen; dat komt doordat de kracht van zijn levend mededogen nooit afzwakt doorheen de ontelbare levens en onkenbare periodes van de tijd.

Dat komt doordat het aantal van diegenen die in zijn Reine Land geboren worden en volkomen verlicht zijn, ontelbaar is: zij zullen nooit terugvallen tot de wereld van

begoocheling en dood.

Dat komt doordat het aantal van diegenen die door zijn Licht tot nieuw leven gewekt zijn, eveneens ontelbaar is.

Daarom zouden de mensen hun geest moeten concentreren op zijn Naam, en zeker als ze dichterbij het einde van hun leven komen, al is het maar een dag of zeven, met volkomen overgave de naam van Amida Buddha gedenken. Doen zij dit met onverstoord gemoed, dan worden zij in het Boeddha-land van Reinheid geboren, ernaartoe gevoerd door Amida Buddha zelf en de talrijke heilige wezens op dat laatste levensogenblik verschijnen.

Wanneer iemand Amida Buddha's naam hoort, dan ontwaakt in hem diep vertrouwen in de leer en wordt hij in staat gesteld de onovertroffen volkomen Verlichting te verwezenlijken.

